

17-

თ. ფერაძე-აბაშიძე, მ. არაბიძე

თვალსაჩინო-დიდაქტიკური მასალა
წარმოთქმის ნაკლოვანებათა გამო-
სასწორებლად

ალბომი № 1

(სინინა გვერები)

გამომცემლობა „განათლება“

თბილისი 1987

შ ე ს ა ვ ა ლ ი

ადრეულ ასაკში ზოგიერთ ბავშვს ახასიათებს ცალკეულ ბგერათა არასწორი წარმოთქმა ე. წ. „ფიზიოლოგიური ენაჩლუნგობა“. რაც გამოწვეულია მეტყველების ორგანოთა სისუსტისა და საკოორდინაციო აპარატის განუვითარებლობით.

მეტყველების დეფექტი შეიძლება გამოიხატოს ერთი ბგერის დარღვევით ან რამდენიმე ბგერის არასწორი წარმოთქმით, ბგერათა აღრევით და შენაცვლებით, ღარიბი ლექსიკით. მეტყველების ნაკლი ხელს უშლის აგრეთვე წერა-კითხვის დროულ დაუფლებას. ამიტომ საბავშვო ბაღებსა და სკოლის დაწყებით კლასებში დროული და სწორად გაწეული ლოგოპედიური დახმარება ხელს შეუწყობს მეტყველების დროულად გამოსწორებას.

„დიდაქტიკური მასალა“ შედგება ხუთი ალბომისაგან. თითოეულ ალბომში შესულია მასალა ერთი ჯგუფის ბგერებზე სავარჯიშოდ: მოცემულია ჯერ ცალკეული სურათები, შემდეგ სიუჟეტური სურათები წინადადების შესადგენად, პატარ-პატარა ლექსები, მოთხრობები, რებუსები, გამოცანები და ენის გასატეხი. თითოეული ბგერისათვის მიწოდებული მასალა დალაგებულია მხოლოდ ერთ ბგერაზე სავარჯიშოდ და დაუყენებელი, დაუმუშავებელი ბგერა არ გვხვდება არც სურათის სახელწოდებაში, არც მომდევნო ტექსტებში. მაგ., სისინა ბგერათა ჯგუფიდან პირველად ვავარჯიშებთ „ს“ ბგერაზე, ამიტომ „ს“ ბგერისათვის განკუთვნილ მთელ მასა-

ლაში არ გვხვდება ამ ჯგუფის მომდევნო არც სისინა და არც შიშინაბგერიანი სიტყვა.

სიტყვაში ბგერის განმტკიცებაც გარკვეულ დანამიმდევრობით ხდება. მაგალითად, ბგერა სიტყვის თავში (საათი), სიტყვის შუაში (გასაღები), ბირდაპირ და შებრუნებულ მარცვალში (სურა, ასკოლი), სიტყვის ბოლო მარცვალში (თასი), და თანხმობან კომპლექსში (სკამი, სპილო);

პირველ ალბომში შესულია სისინა (ზ. ს. ძ. ც. წ.) ბგერებზე, ხოლო მეორეში — შიშინა (ყ. შ. ჯ. ზ. ქ.) ბგერებზე სავარჯიშო მასალა. მესამე ალბომში განკუთვნილია რ-ლ ბგერებისათვის, მეოთხე ალბომში მოცემულია უკანანისმიერ ბგერებზე სავარჯიშო მასალა, ხოლო მეხუთეში — ბ. ფ. ვ. მ და ჯ. თ. ტ. ნ ბგერებზე სავარჯიშო მასალა.

ს ა ვ ა რ ჯ ი შ ო ე ბ ი შ ე მ დ ე გ ი ს ა ხ ი ს ა ა :

1. სურათების დასახელება. სავარჯიშო ბგერების მკაფიო წარმოთქმა.
2. მოცემული სიტყვით მოკლე წინადადების შედგენა.
3. ლექსის, მოთხრობის დასწავლა სიტყვებში სავარჯიშო ბგერის მკაფიოდ წარმოთქმით.
4. რებუსის, გამოცანის ამოხსნა; ენის გასატეხის დასწავლა. (საბავშვო ბაღის აღმზრდელებმა რებუსი, გამოცანა, ენის გასატეხი, უნდა გამოიყენონ შერჩევით, ბავშვის ასაკის შესაბამისად).

5. წერისა და კითხვის ნაკლოვანებებზე მუშაობა:

- ა) სურათის სახელწოდების შედგენა მოძრავი ანბანით. შედგენილი სიტყვის ჩაწერა რვეულში.
- ბ) სურათის წარწერაში გამოტოვებული ასოს ჩამატება.

გ) წინადადების შევსება გამოტოვებული სიტყვით.

დ) ტექსტის წაკითხვა (ლექსი, გამოცანა, ანდაზა, რებუსი), სავარჯიშო ბგერიანი სიტყვების ამოწერა რვეულში.

ე) მოცემული სიტყვებით მოკლე წინადადების შედგენა და ჩაწერა რვეულში.

6. მეხსიერების განვითარება

ა) ლოგოპედიკულ აღმზრდელი, მასწავლებელი აჩვენებს ბავშვებს ალბომში სურათებს, ხურავს ალბომს, ბავშვები ასახელებენ სურათებს, რომლებიც დაიხსომეს. გამარჯვებულია ის, ვინც მეტ სურათს დაასახელებს.

ბ) აღმზრდელი უჩვენებს ალბომის ერთ გვერდს, ბავშვებმა უნდა დაიხსომონ სურათების თანამიმდევრობა და სხვა.

ალბომში შეტანილი ლიტერატურულ მასალასთან ავტორების გვარები არ არის მიწერილი, რადგან ეს ხელს შეუშლის მეტყველების ნაკლის მქონე ბავშვთა ყურადღების მობილიზებას.

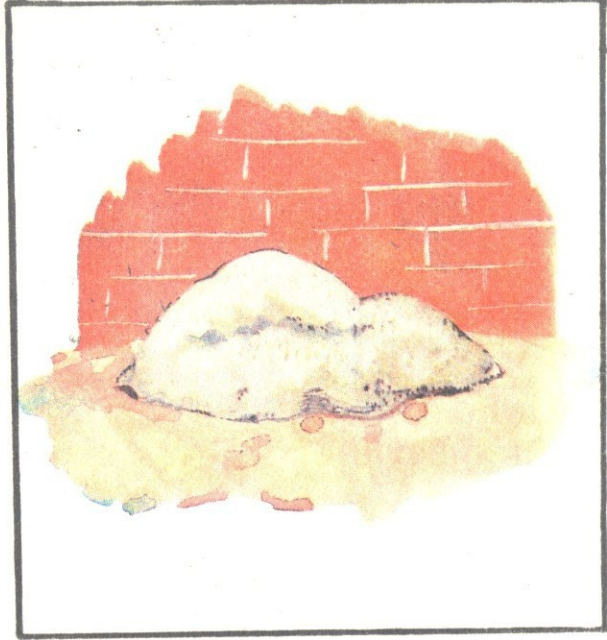
მეთოდის თვალსაზრისით ზოგიერთი მასალა ლოგოპედიურად გასწორდა და დამუშავდა.

ს. — მ. გ. ე. რ. ა.
მეცნიერების განვითარებას
საქართველოში - ვიზუალიზაცია

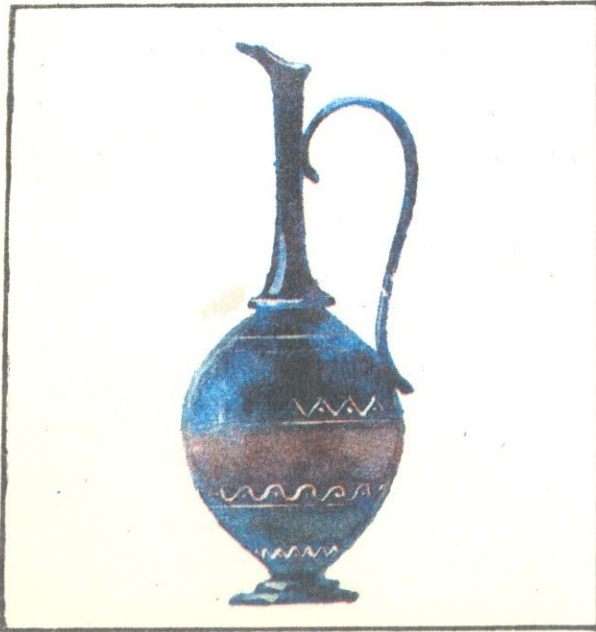
სა-მი

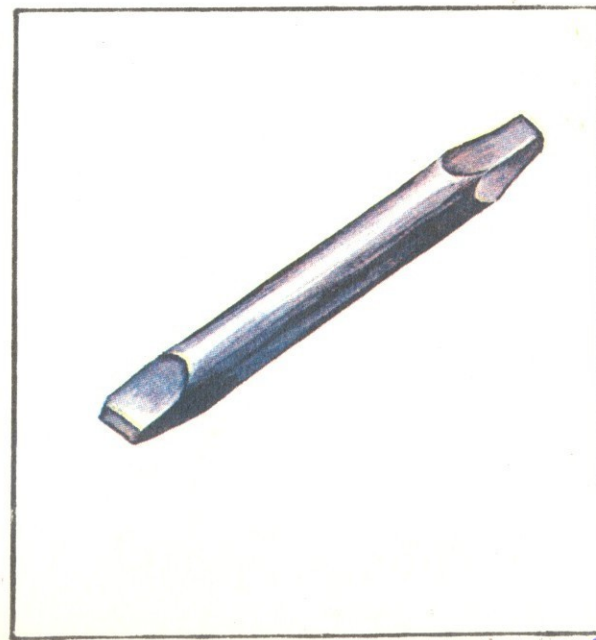
სი-ლა

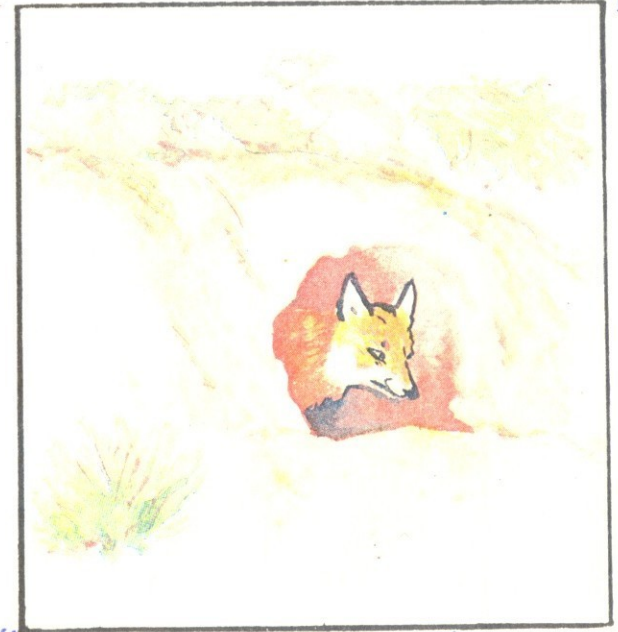
..კო

..რა

სო-ლი

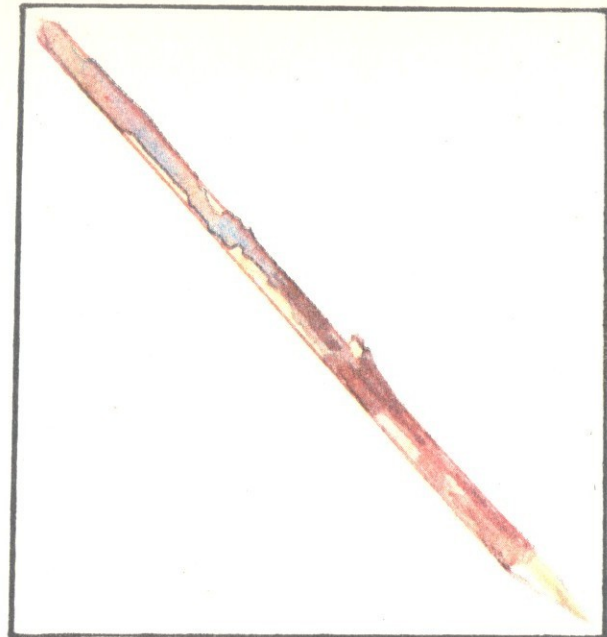
ხა-რი

F101-114
3

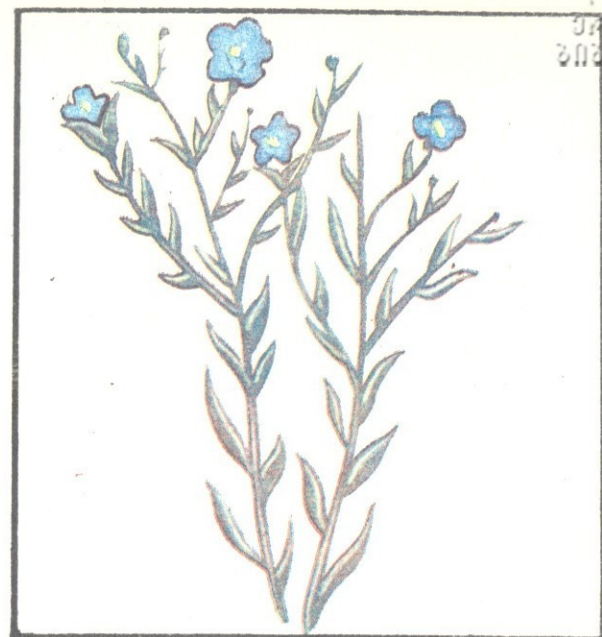

სა-სე

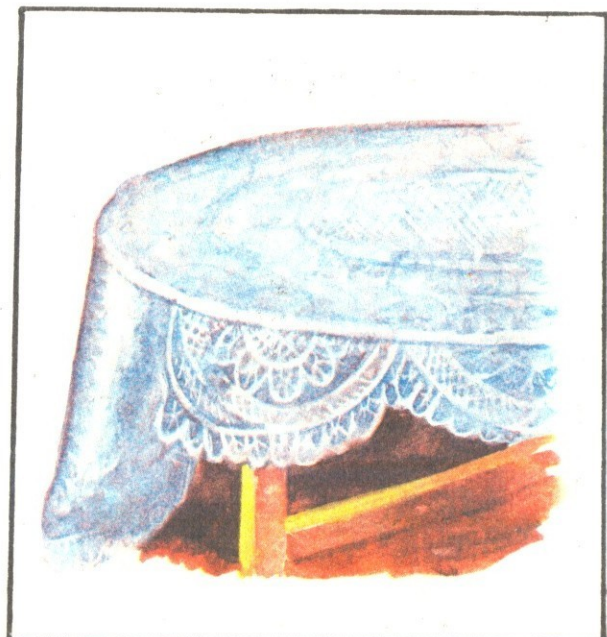
სა-წი

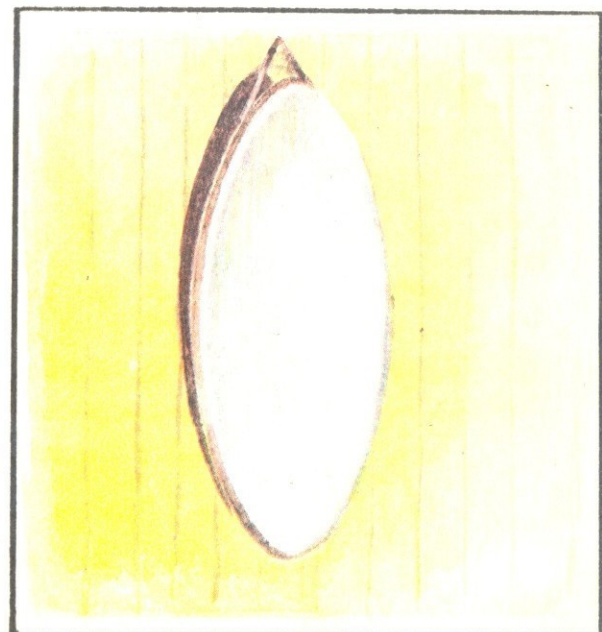
სე-ღი

...წი

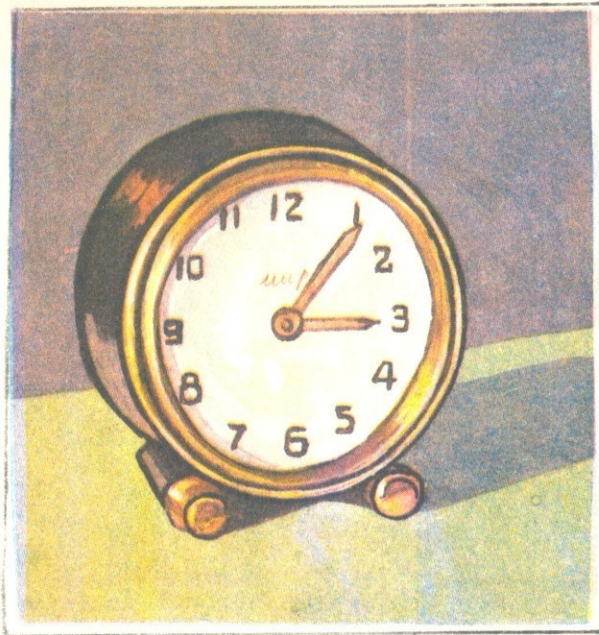

...წა

...ვე

სა-ს-თო

..ბა-ნი

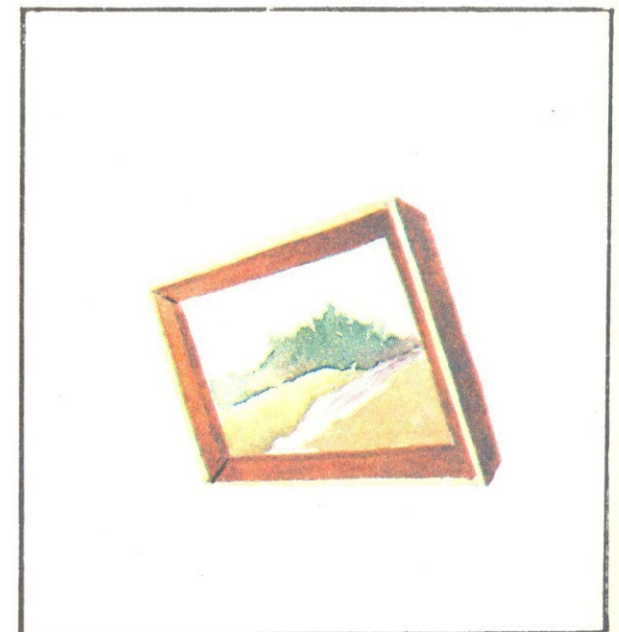
..ტე-ხო

.....

..ჭარო

.....

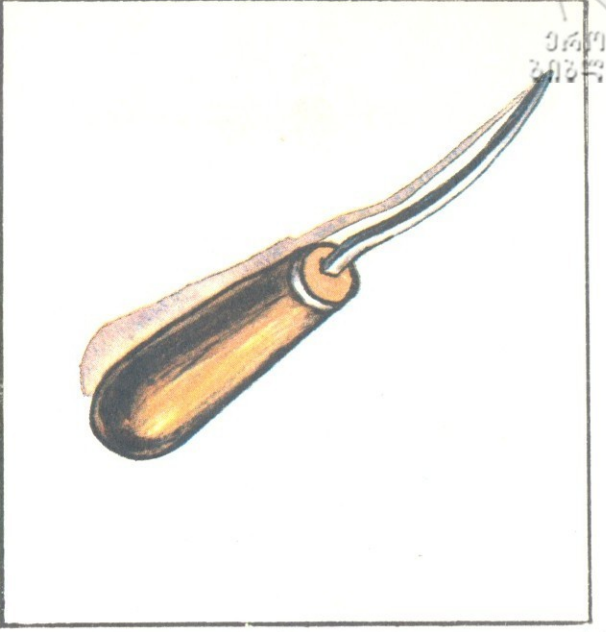

..შო..

...კა..

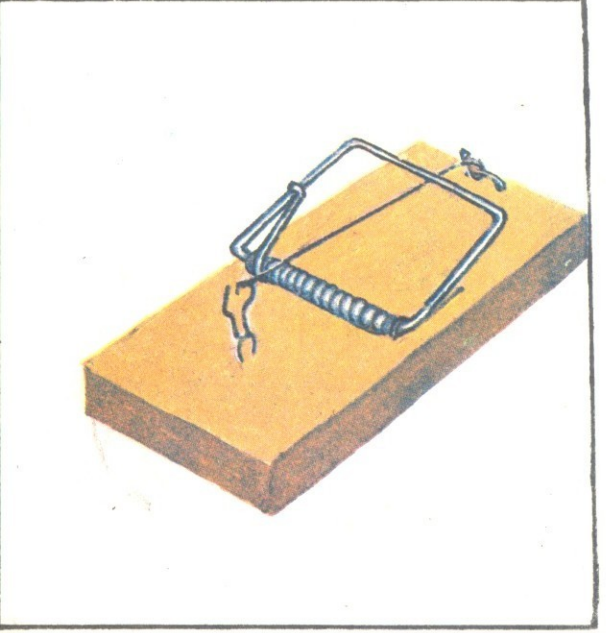
..ღო..

..ძობი

..კანა

..თავური

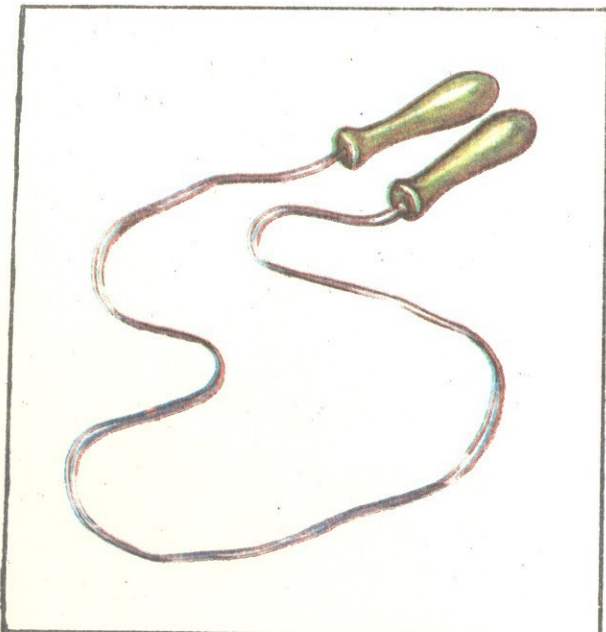
.....ბი

.....

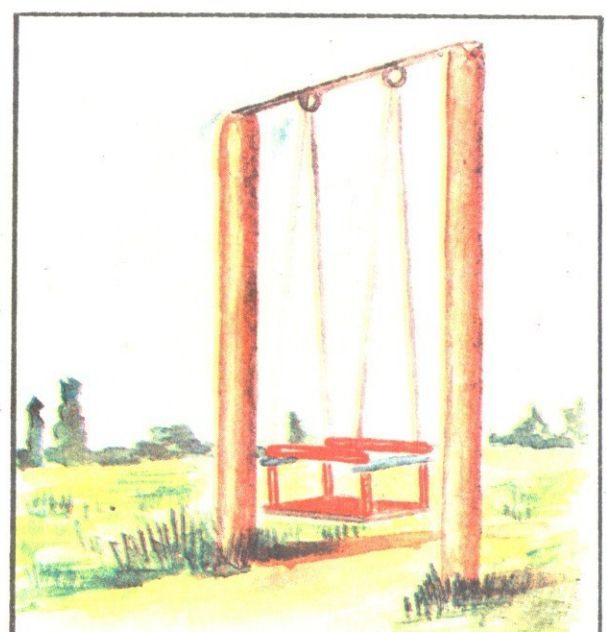
....ტავი

...ტუნა

.....

.....

ასმათს კბილი სტკივა.

კბილი სტკივა,
მაგრამ მალავს
გასიებულ ლოყას,
აბა რა ჩნას —
დედიკოს
სულ ექიმი მოჰყავს.

დავალება 1. ისწავლეთ ეს ლექსები ზეპირად.

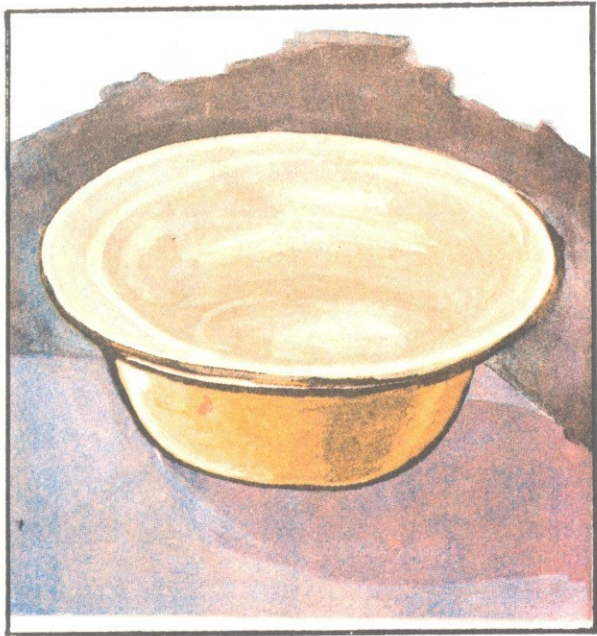

ასკინკილა

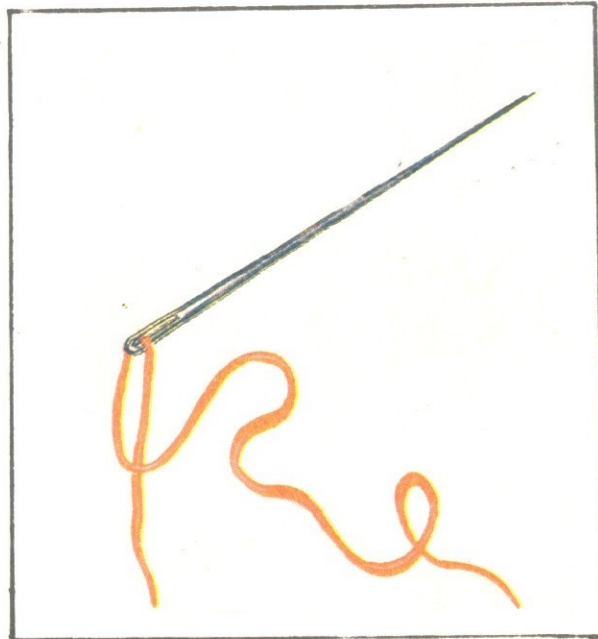
დავხტი, დავხტი, ასკინკილა,
სალამოთი,
ყოველ დილა!

სანდლები, რომ სილას ვარტყი,
ისე ვარტყი,
ისე ვარტყი,
რომ პირს აღებს ვითა
ბარტყი.

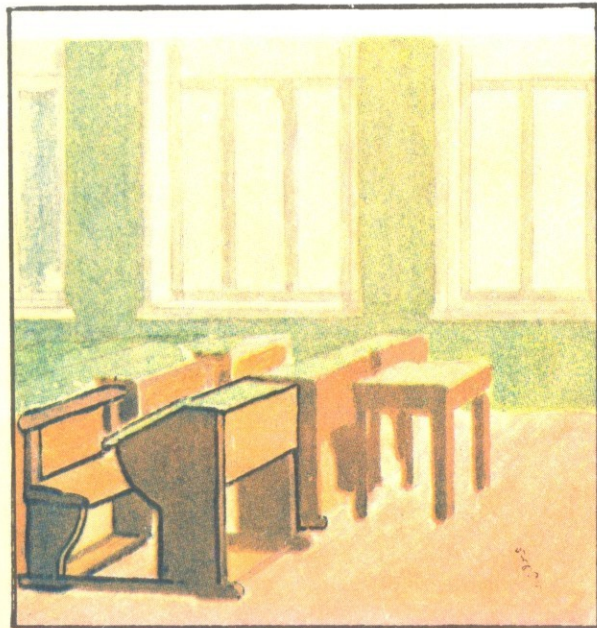
თბ..

ხეძ..

ასი

კლას..

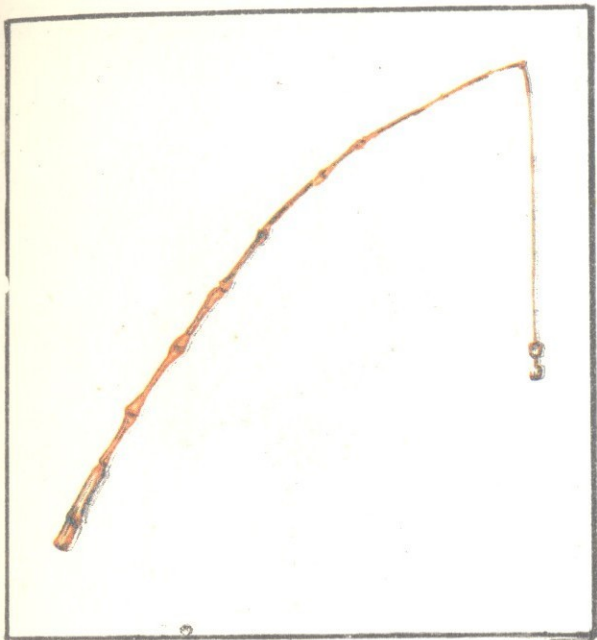

ფიკუს..

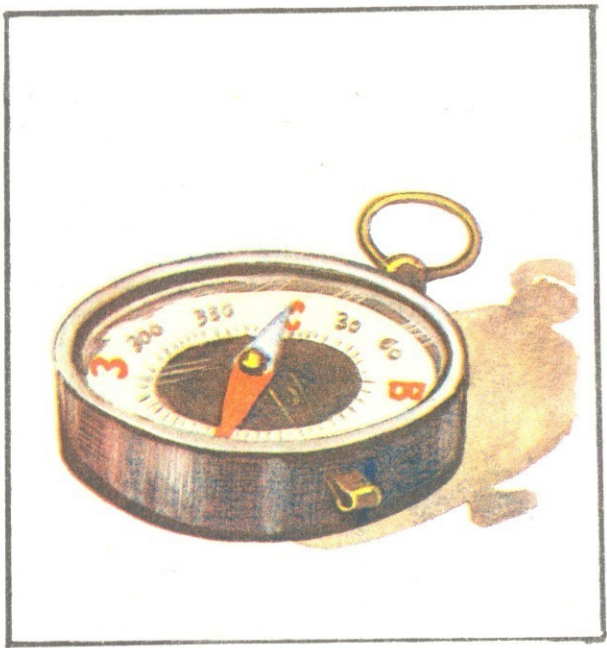

ატლას..

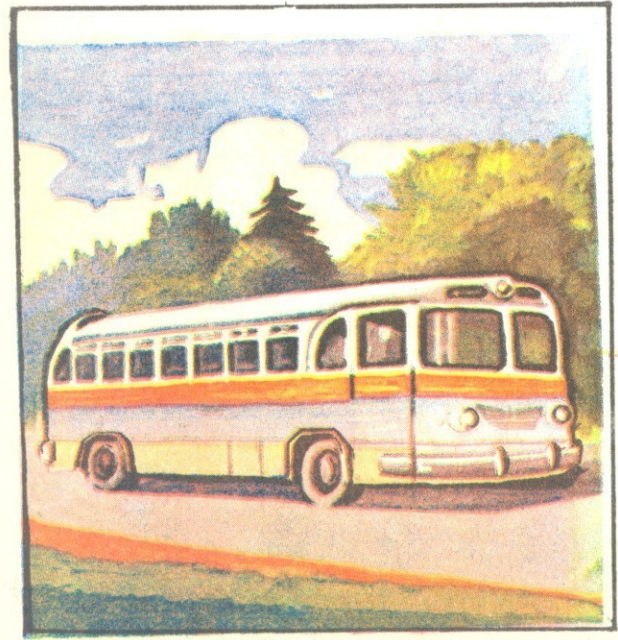
სან....

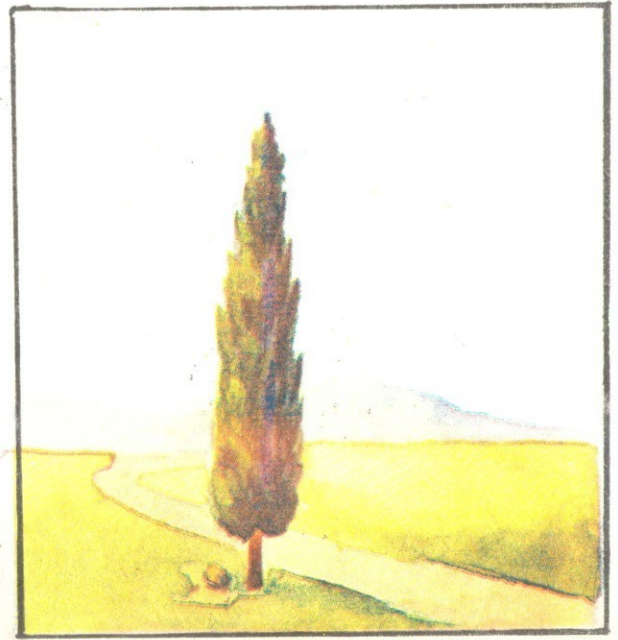
კომ....

სანანა..

.....

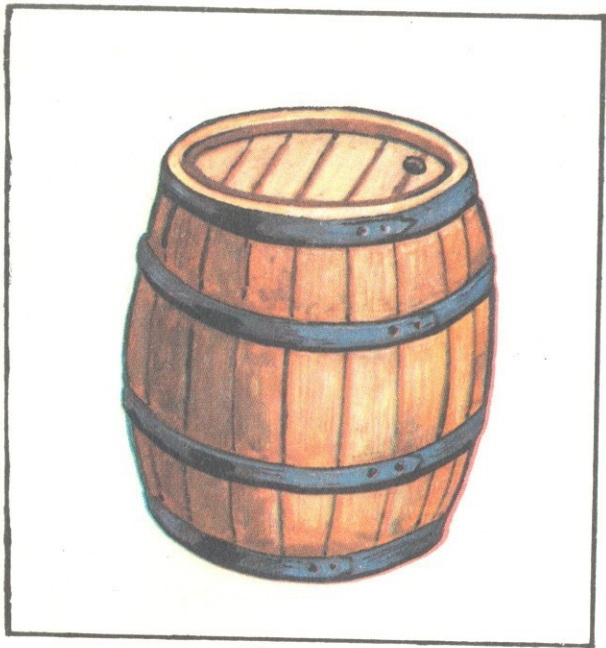

კვი-შა-ტო-სი

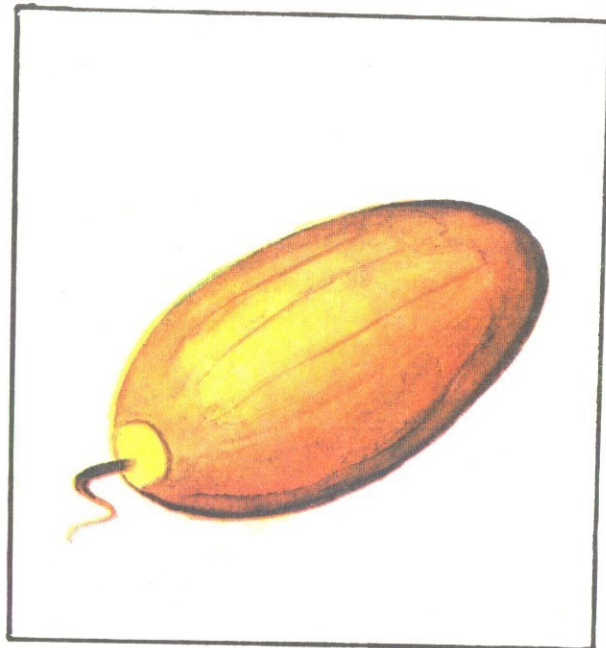

.....

კა...

...ვი

ქუ.ლი

ა.კილი

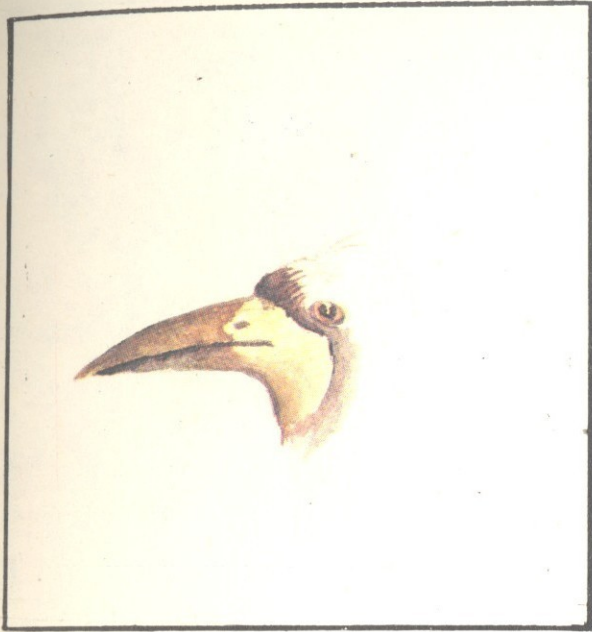

კომბო.ტი

წლასტელინი

ნისკარტი

.....

.....

კოსმონავტი

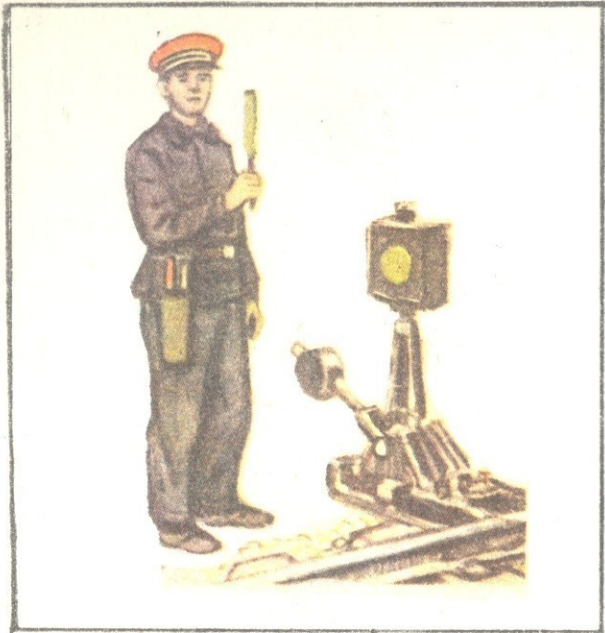

...ტყენი

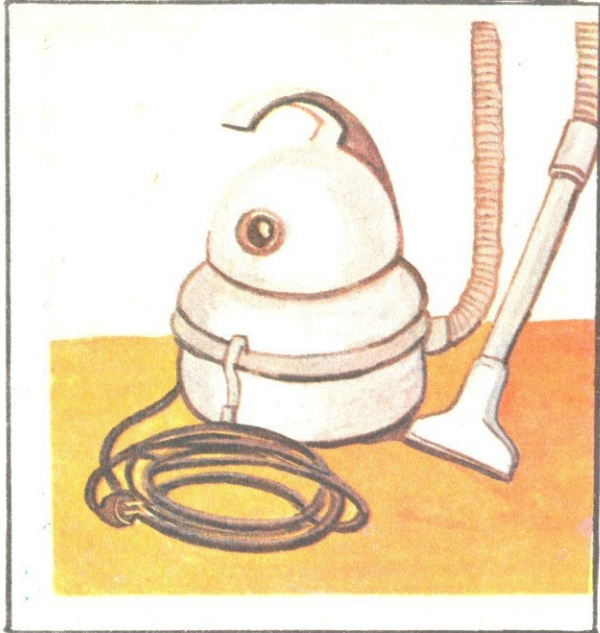

მთა. ვლელი

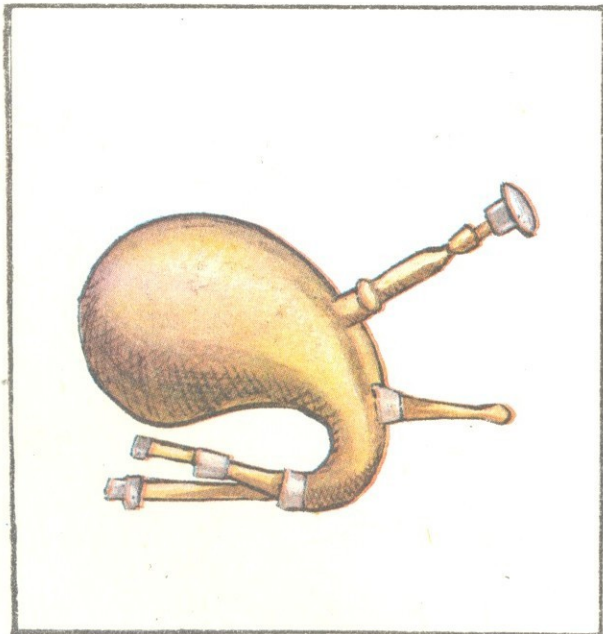
შეი.რე

მტვერსა.რუტი

მ.ასიობი

სტუიზი

მქსოველი

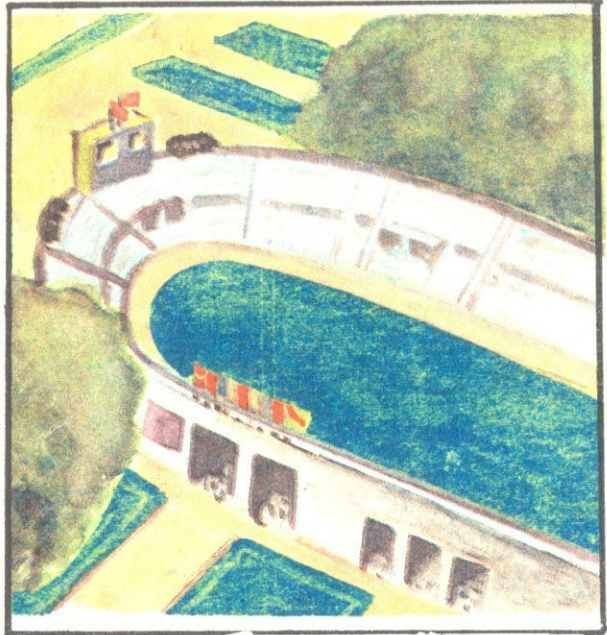

გლო....

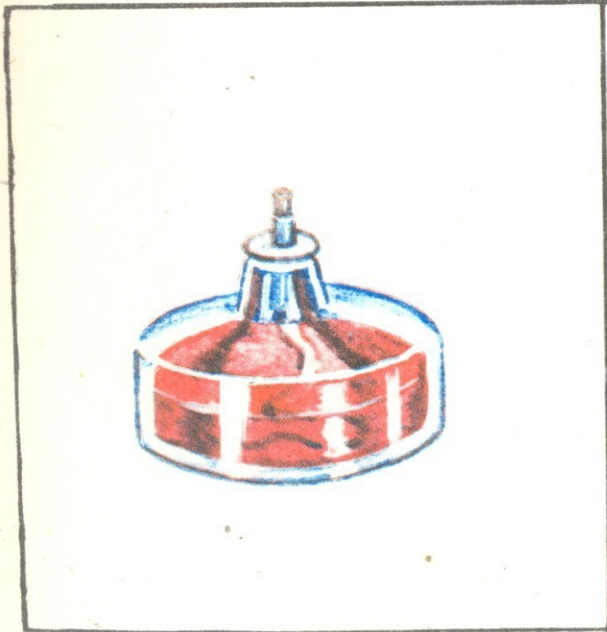
..ნაყო..

.ტადიო..

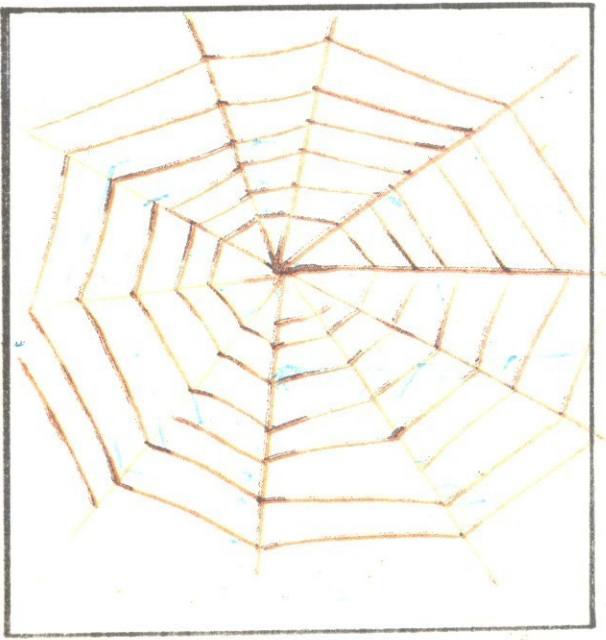
.....ჯაპვი

.წინტაქუტა

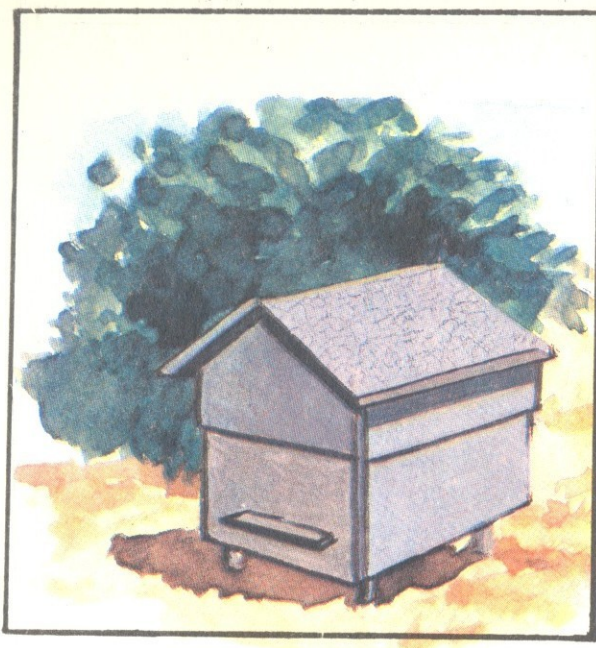

საააო

ობობას ქ.ელი

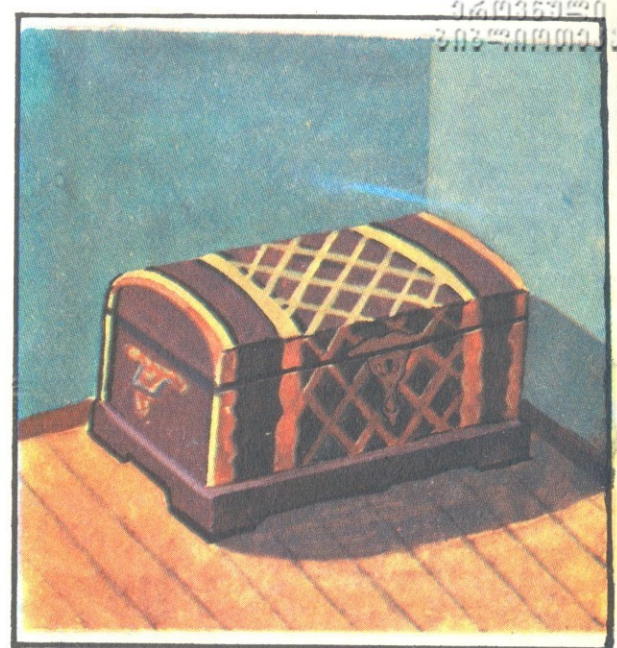

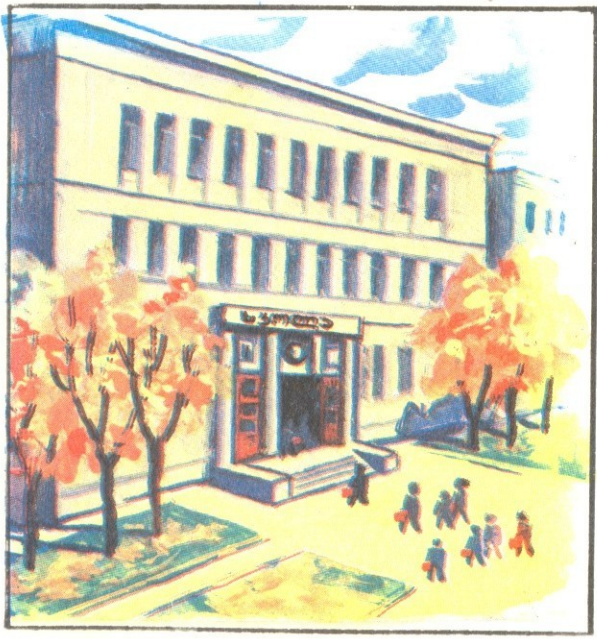
სკვა

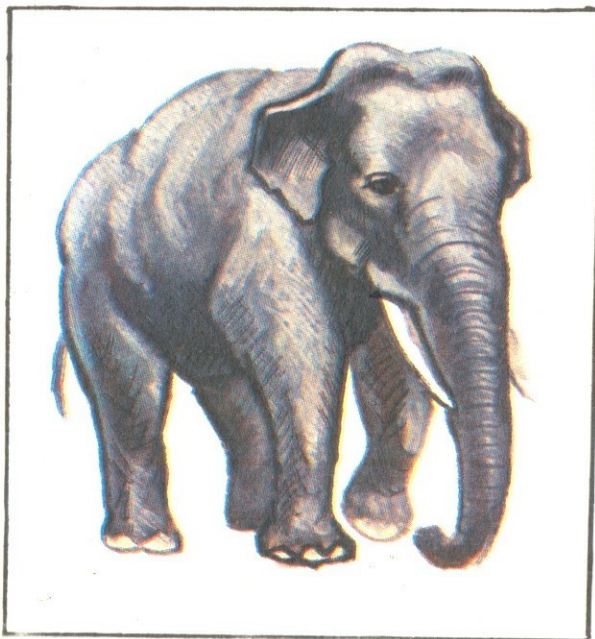
.....

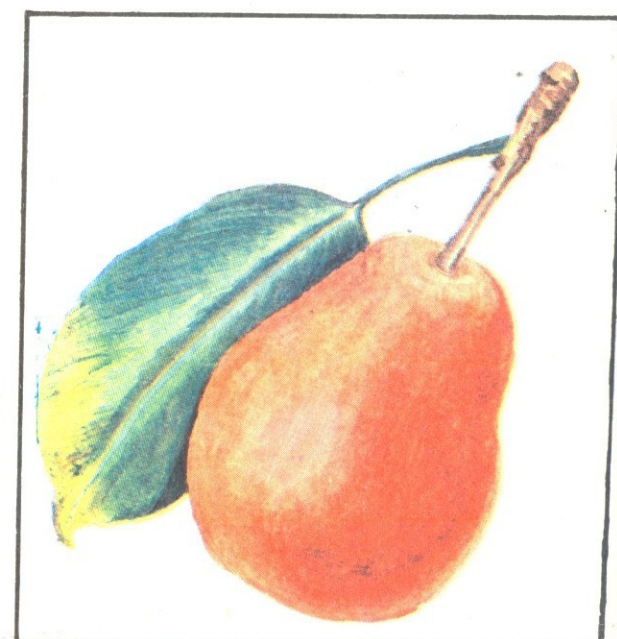
კიურნი

...ლა

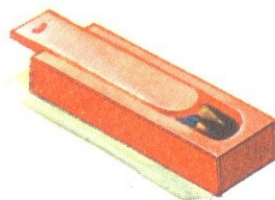
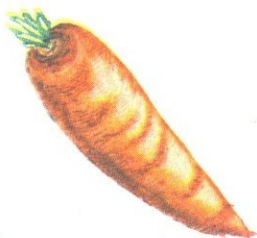
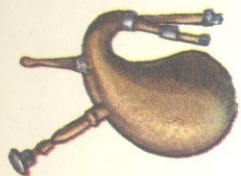
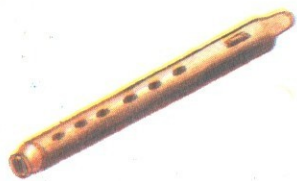

...ლა

მ...ლი

6

დავალება

1. დასახელოთ, რა საგნებს ხედავთ ამ სურათზე.
2. იხოვეთ ს ბგერის შემცველი ორი, სამი და მეტმარცვლიანი სიტყვები.

დავალება

1. შეავსეთ სიტყვები და წაიკითხეთ სმამაღლა:

ს . ათი	პირ . აბანი	კომბო . ტო
სამი	გა . ალები	. ოლი
. ამელნე	ია . ამანი	ქუ . ლი
. უფრა	თა . ი	ფო . ტალიონი
ა . მათი	ატლა . ი	. ჰილო
ეელ . ახუევი	ათა . ი	კიო . კი

2. შეადგინეთ ეს სიტყვები მოძრავი ანბანით, ჩაწერეთ რვეულში.

3. შეადგინეთ ამ სიტყვების გამოყენებით მარტივი წინადადებები.

სესე კურდღელს მისდევს.

სოფო სოკოს აგროვებს.

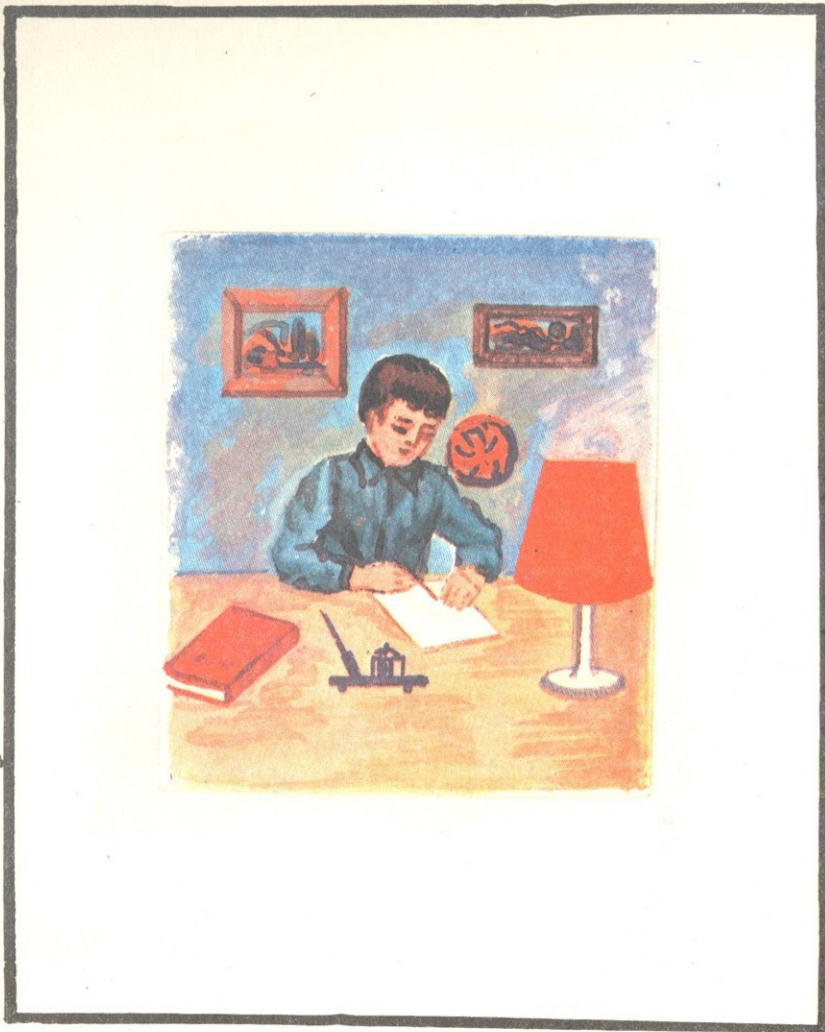
დავალება

1. გადაიწერეთ წინადადებები.
2. მოიგონეთ სიტყვები, სადაც ს ასო-ბგერა
 სიტყვის თავშია, შუაში და ბოლოში.

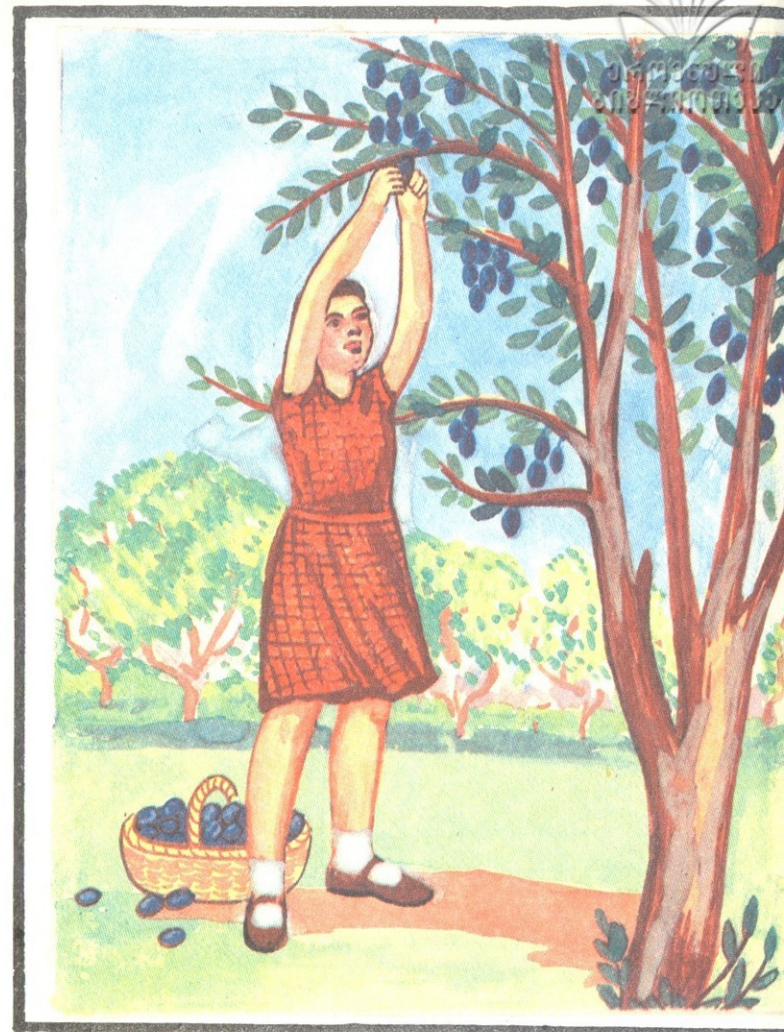

F101-114
3

რას აკეთებს ვასო?

რას კრეფს სალომე?

დავანახა

1. გაეცით კითხვებზე პასუხი და ჩაწერეთ რვეულში.

2. ამოწერეთ ცალ-ცალკე ერთი და ორძარცვლიანი

სიტყვები.

ხაზი დაუსვით ასო-ბივრს ს-ს.

რას კერავს დედა?

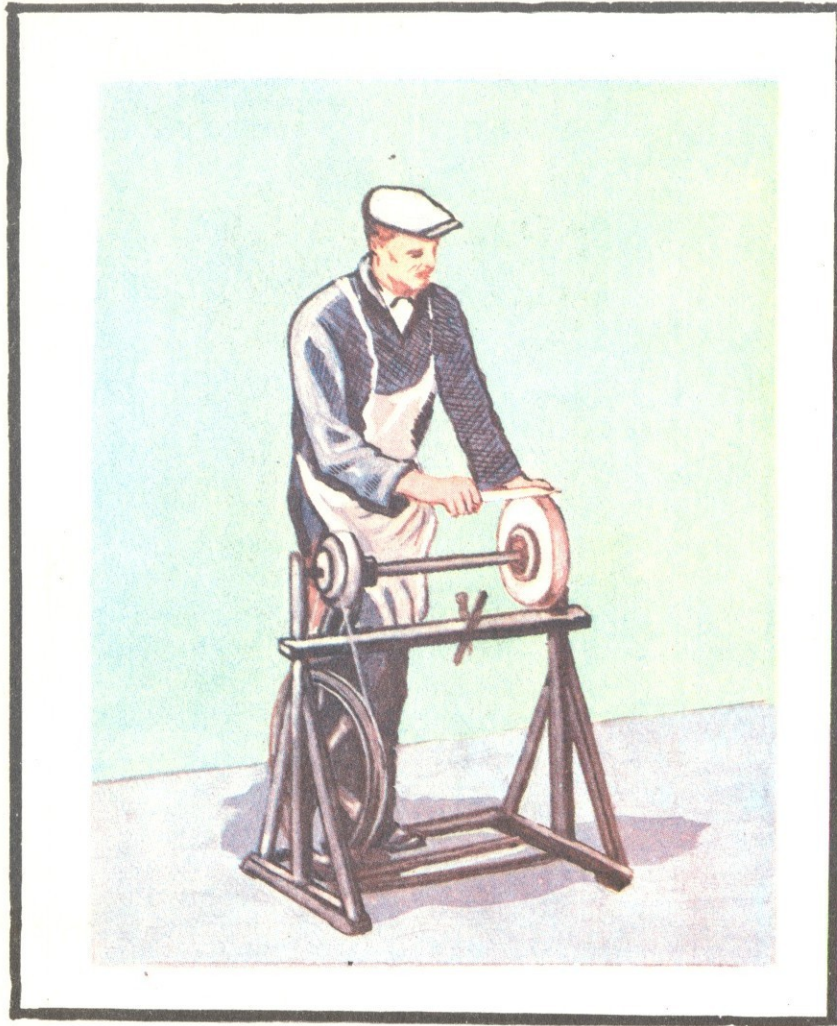

რას ჰკიდებს სოფო?

დავალება

კატვით კითხვებზე პასუხი.

მლე.ავი დანა. ლე.ავ. .

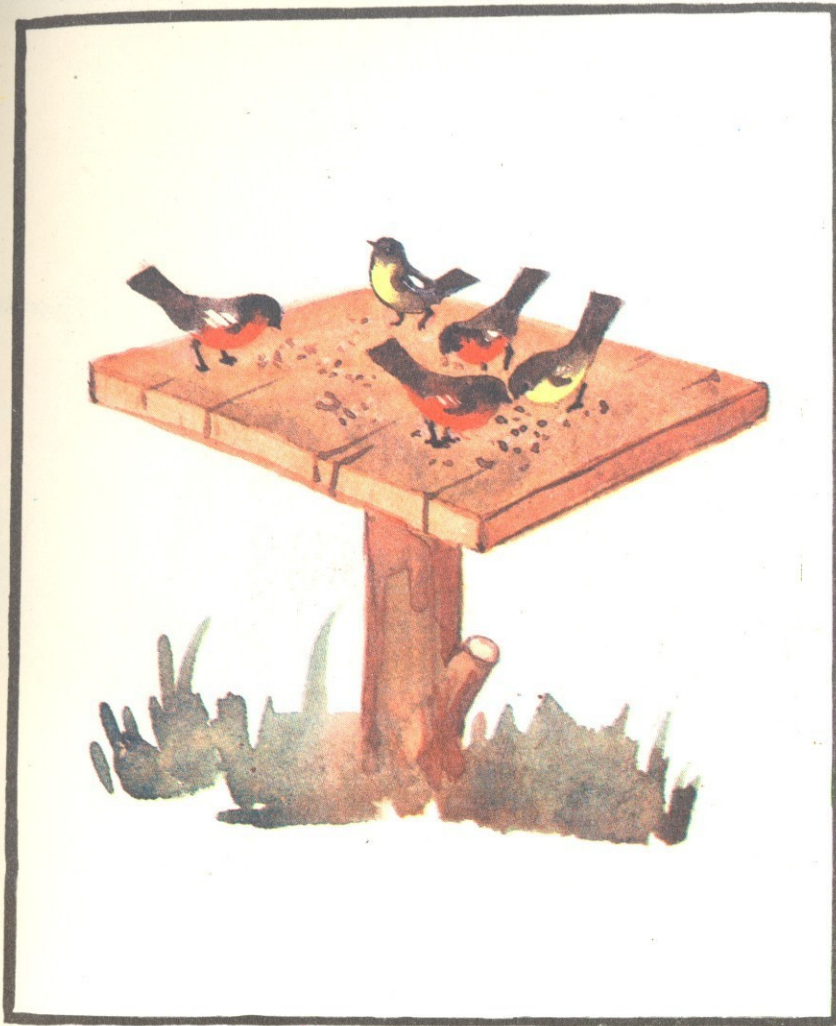

მე . სათე . სათ . აკეთებ . .

დავანა

შეავსეთ წინადადებები და ჩაწერეთ რვეულში.

ბელურები **ს ბ გ ე რ ა** ს კენკავენ.

ასმათი ხახვ. რგავს.

დავალება

1. შეავსეთ წინადადებები.
2. დაწერეთ კარნახით და ხახვი გაუსვით ს ბ გ ე რ ა ს.

სესე კბილებს იხეხავს.

მაგიდასთან სკამი დგას.

მონადირე თოფს ისვრის.

დავალაბა

დაუსვით წინადადებებს კითხვები.

საბა კოლმეურნეობის ბოსტანს მარგლავს.

მას თანაკლასელები ესმარებიან.

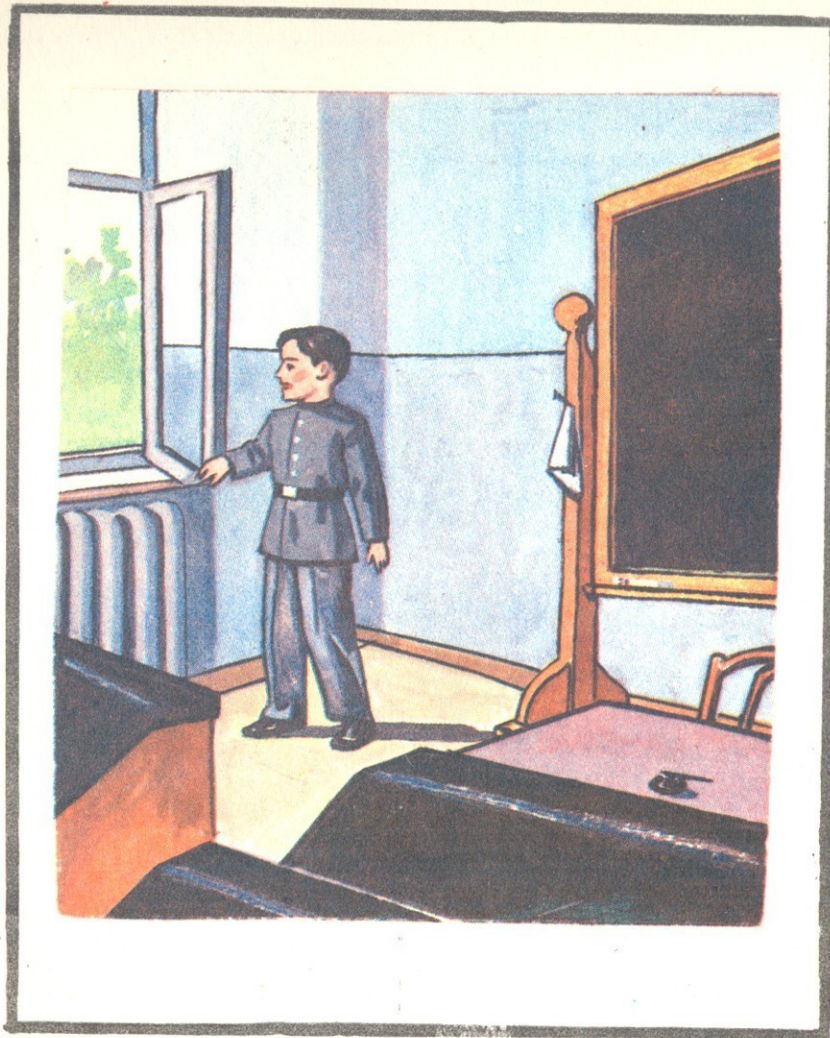
სოსოს კალათა დაუგარდა, სოკო სულ დაეფანტა,

სოსო ტირის.

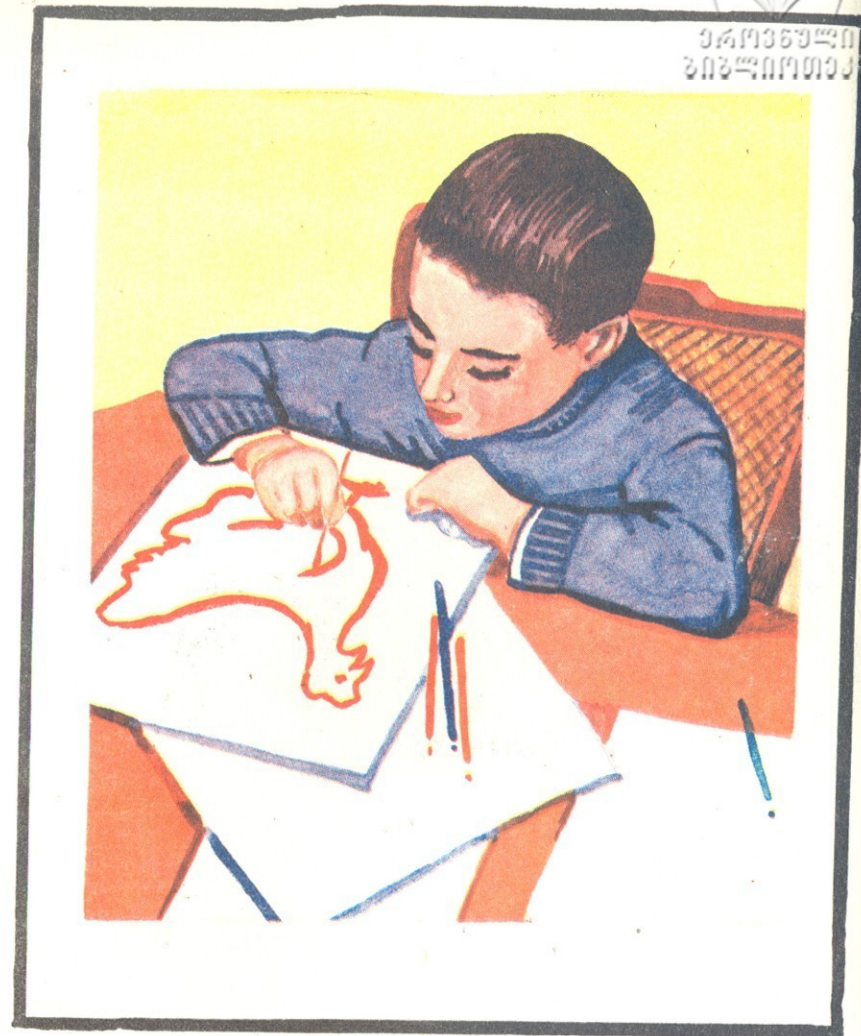
დავალება

1. დაწერეთ ეს წინადადებები კარნახით.
2. ააწვეეთ მოძრავი ანბანით ს ბგერის შექცეული

დღეს სოსო მოწიგვა. მან
 დაფა გაასუფთავა, საკლასო ოთახი გაანიავა.

ლექსო მამალს ხატავს.

დავალება

წაიკითხეთ წინადადებები, გამოეავით ს ბგერის
 შემცველი სიტყვები.

ასმათს კბილი სტკივა.

კბილი სტკივა,
მაგრამ მალავს
გასიებულ ლოყას,
აბა რა ქნას —
დედიკოს
სულ ეჭიმი მოჰყავს.

დავალება 1. ისწავლეთ ეს ლექსები ზეპირად.

ასკინკილა

დავბტი, დავბტი, ასკინკილა,
სალამოთი.
ყოველ დილა!

სანდლები, რომ სილას ვარტყი,
ისე ვარტყი,
ისე ვარტყი,
რომ პირს ალებს ვითა
ბარტყი.

ავტო
ტროლეი

სი
სი
თი

სა

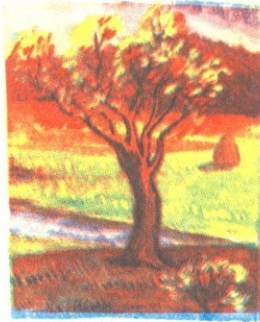
რეზუსები

დია

სი

სა

ღარი
ლოსნო

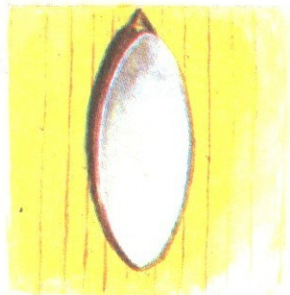
სა

სა

10

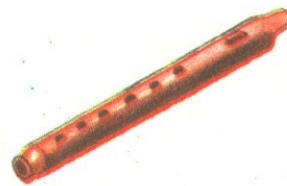
ასმ

გ ა მ ო ც ა ნ ე ზ ი

საკრავია საამური

იქვეა **სადამური**

მოხუცებულ ბებიას
ცხვირზე დასკუჭებია.

რაა დიდის და ჰატარის
უკელაზე სწრაფი მსატვარი?!

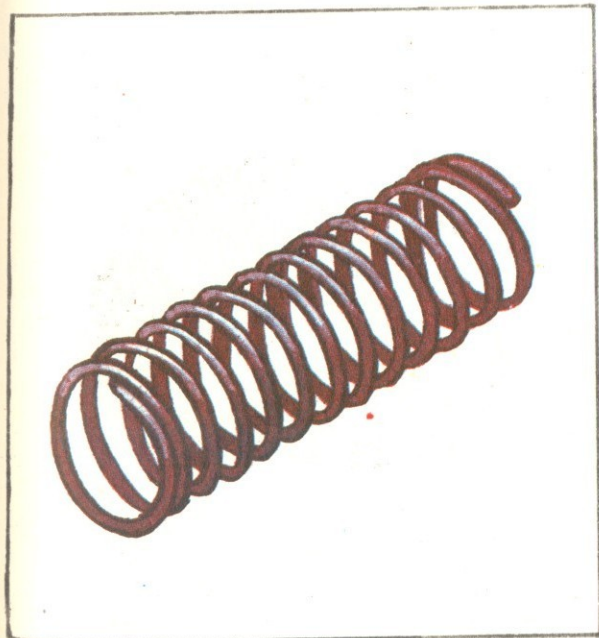
ზარი

ზე ა ქი

ზე ე რ ა

ზამბარა

ზანგი

ო ჲ ა რ კი

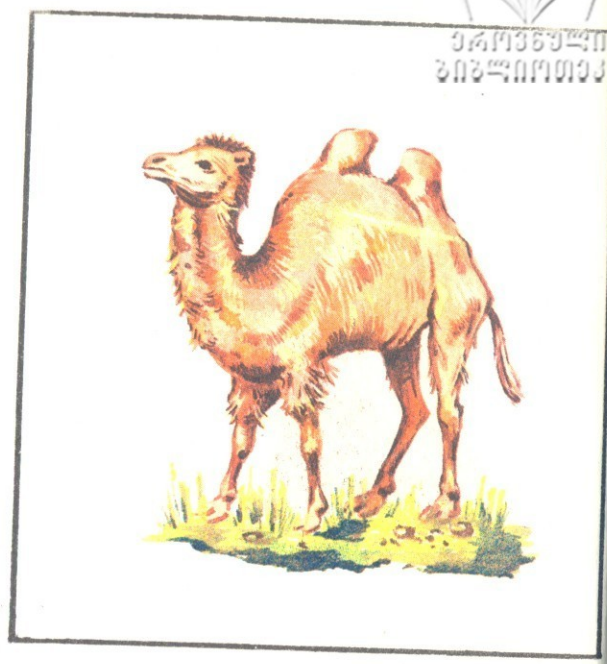

გბ . . თი

კრბ . სნა

კო . ბკი

სბა . სნა

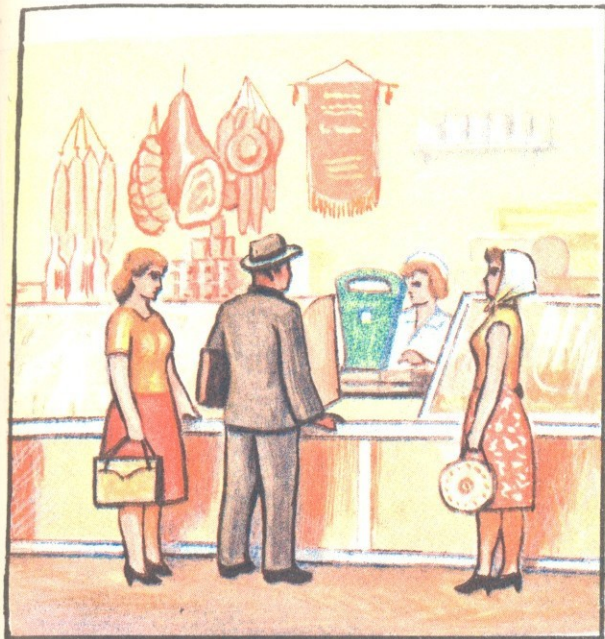

მს . სრბ

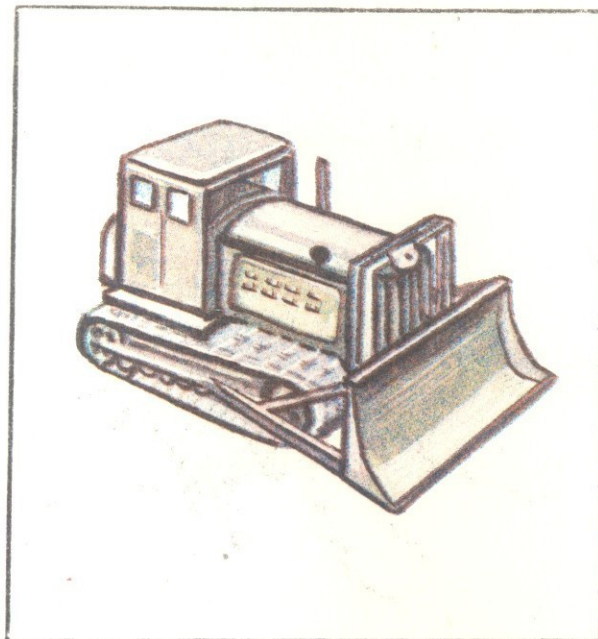

კბ . ელინი

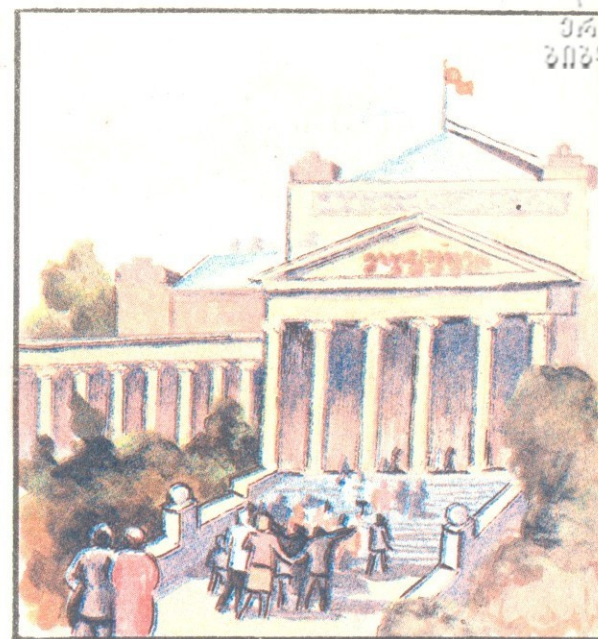

მაღაზი

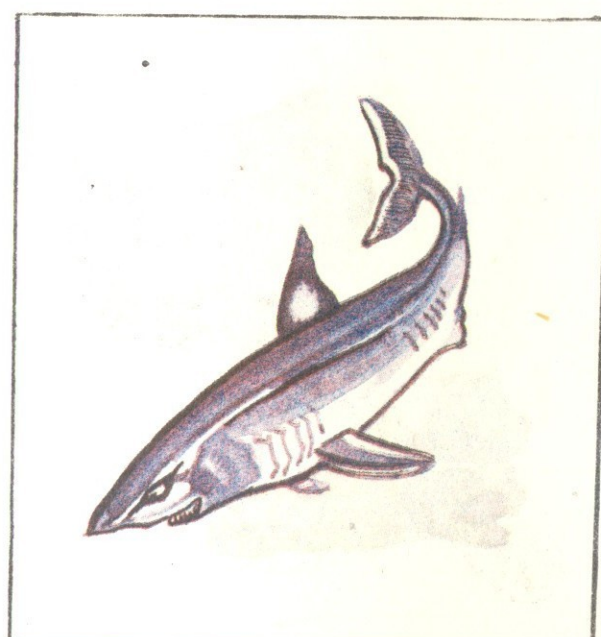
ბულდოზერი

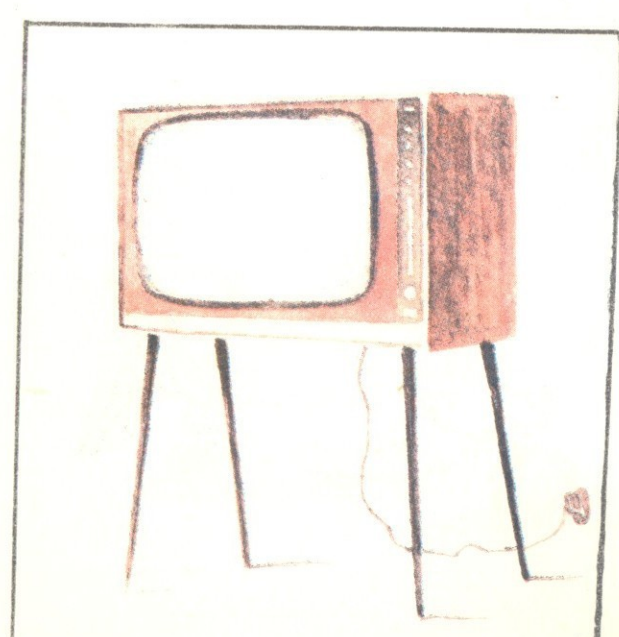
მუზეუმი

მუზარადი

სუიგენი

რადიოტელევიზორი

ვახი

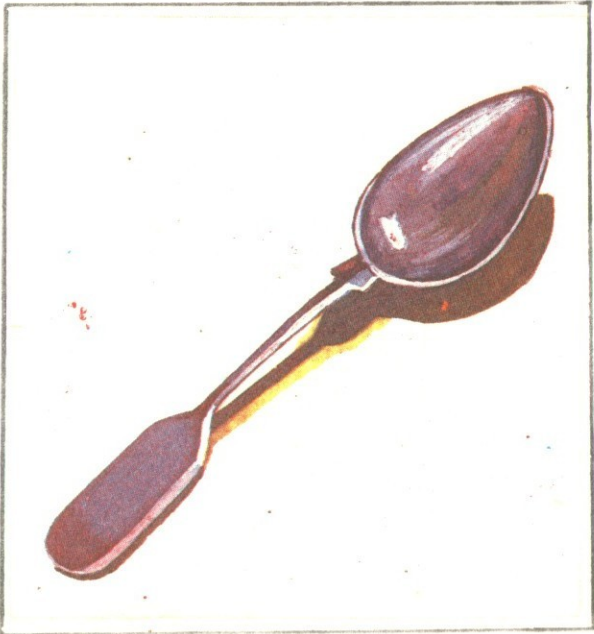
ბუზი

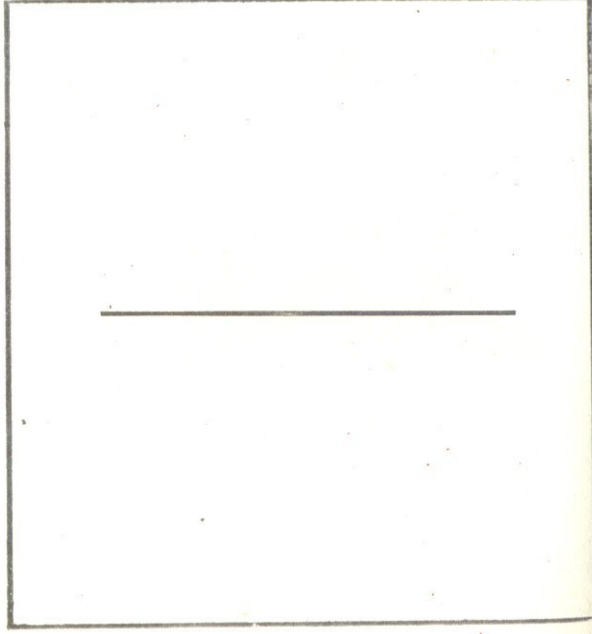
ღუზი

თუზი

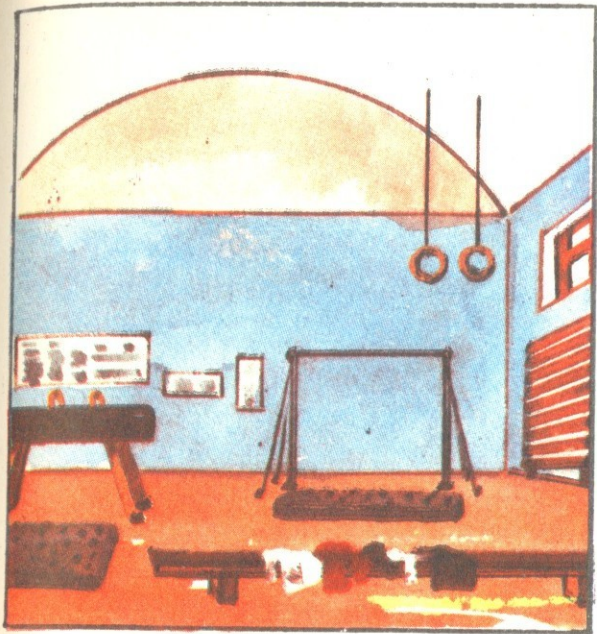

თაზი

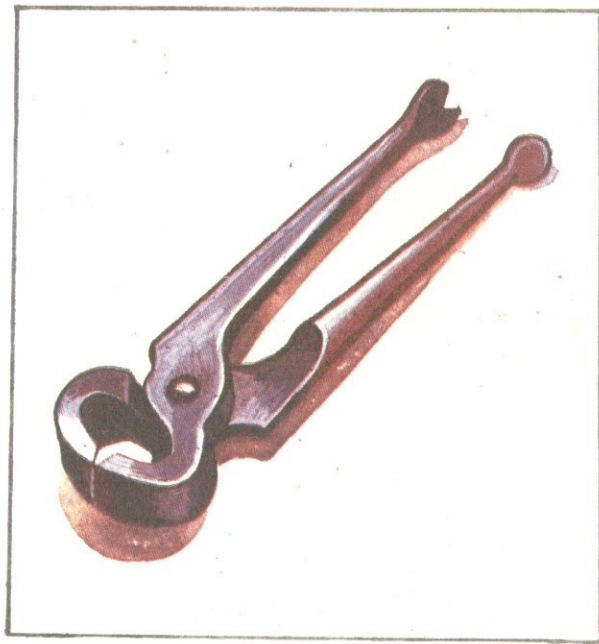

ხაზი

ღარბა **ზ** ი

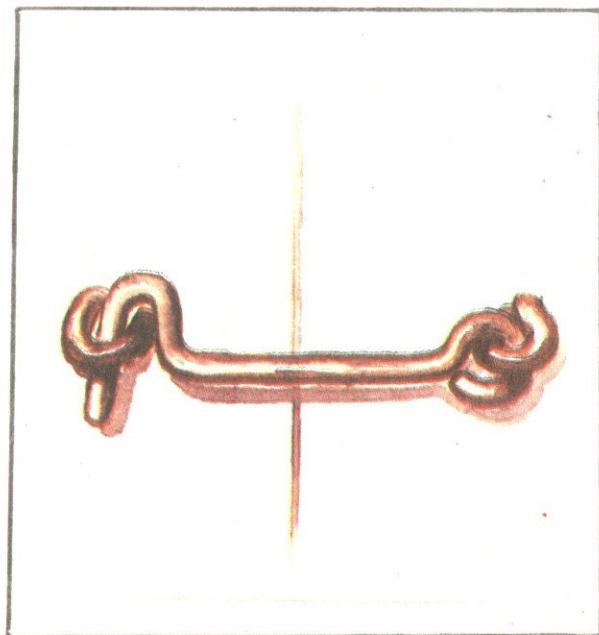
კა **ზ** ი

მალხა **ზ** ი

ნაგა **ზ** ი

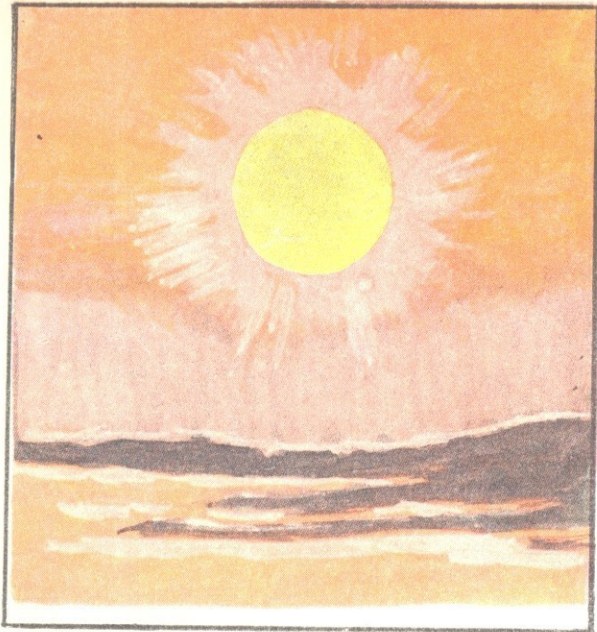

რასა

მესღვაურები

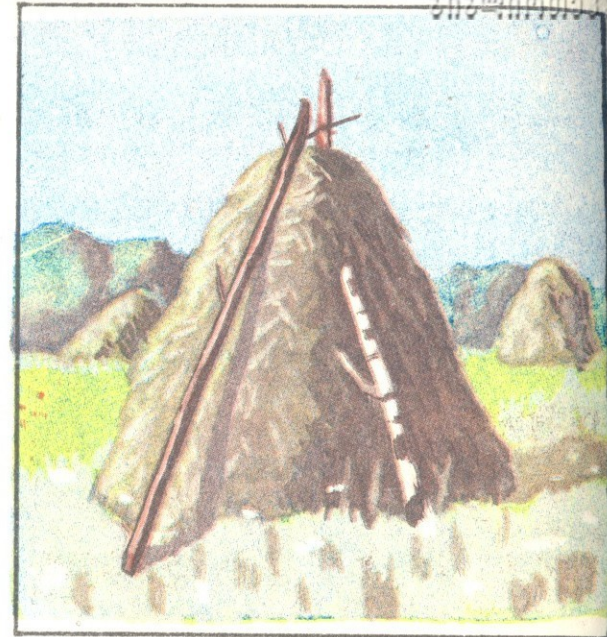

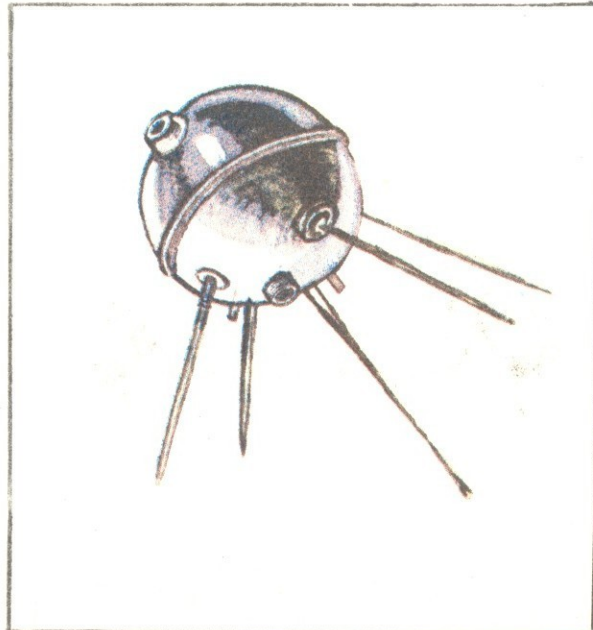
მზე

მღვინე

მკვიბი

დავალება

1. მოიგონეთ და ჩაწერეთ რვეულში ჩ და ც ბგერათა შემცველი ათი სიტყვა.
2. ამ სიტყვების გამოყენებით შეადგინეთ წინადადებები.
3. შეავსეთ წინადადებები.

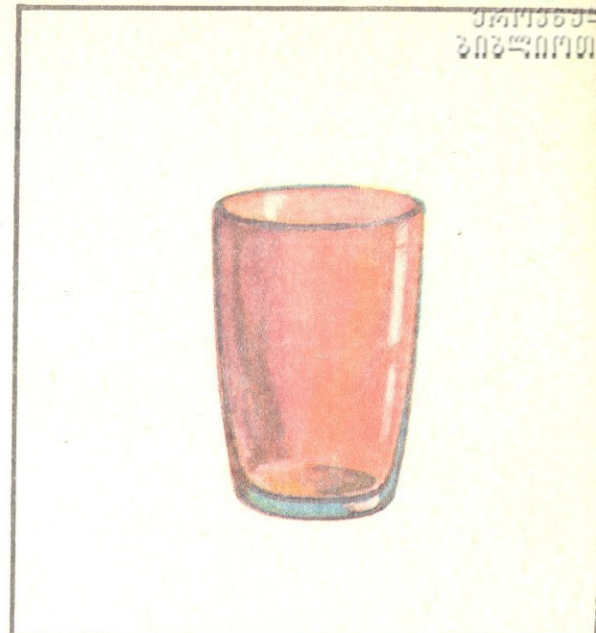
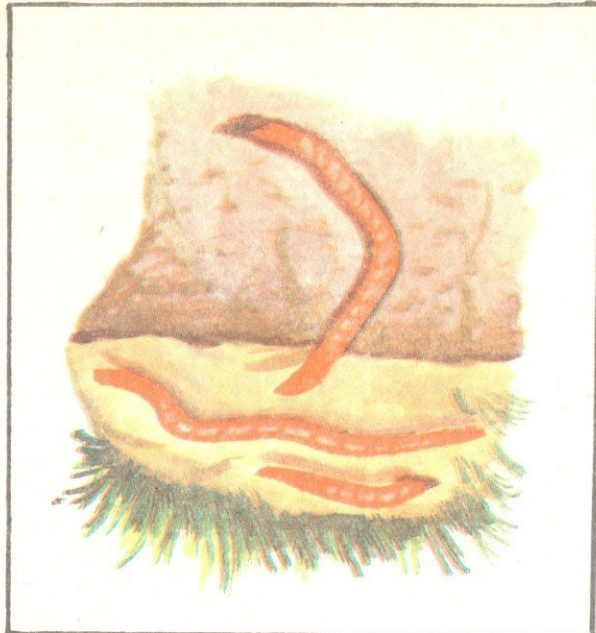
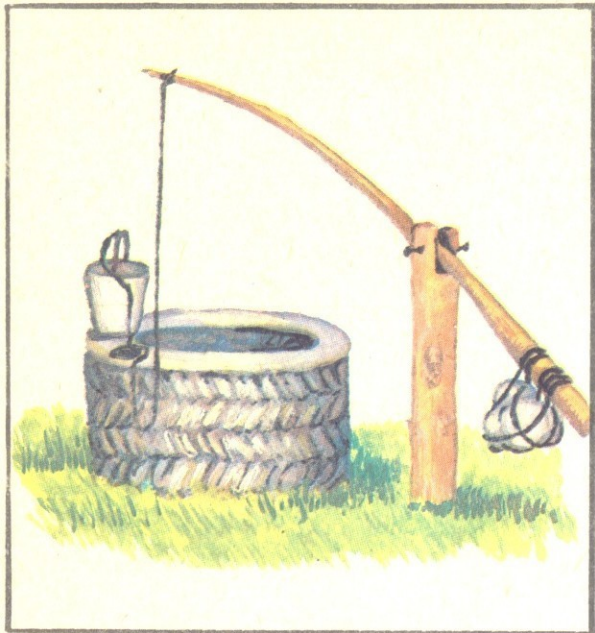

ბებიამ ცირას . . . . . გამოუგზავნა.
 ჩიტო . . . . . ეზოს გვის.
 . . . . . ზანტი ცხოველია.
 არჩილმა . . . . . უნაგირი დაადგა.
 ციციანომ . . . . . მოქსოვა.
 ჩაიდანო . . . . . დაადგეს.
 (ხალიჩა, ცეცხლზე, ჩურჩხელები, ცოცხით,
 კამეჩი, ცხენს).

კ უ რ დ ლ ე ლ ი
 (აფრიკული იგავი)

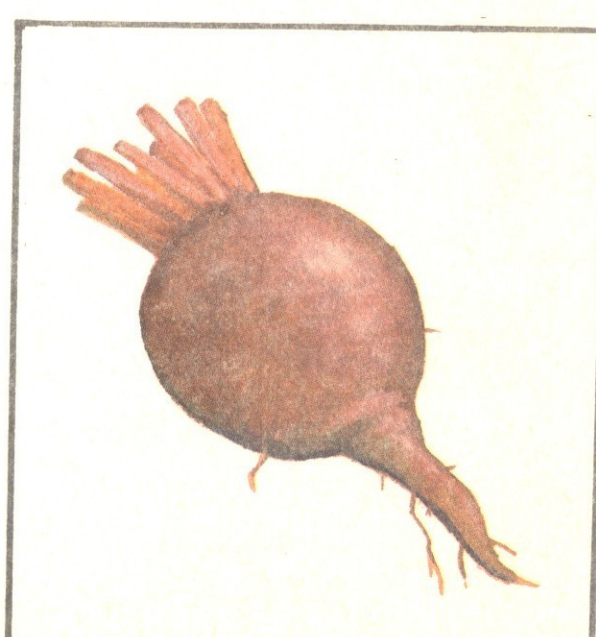
ერთხელ კურდღელი მზეზე სეირნობდა. უეცრად თავისი ჩრდილი შეამჩნია. ჩრდილი რქიანი ნადირი ეგონა და შიშით მოკურცხლა.
 მხალს საკუთარი ჩრდილისაჲ კი ეშინია.

ჭიანჭველა

ქიქა

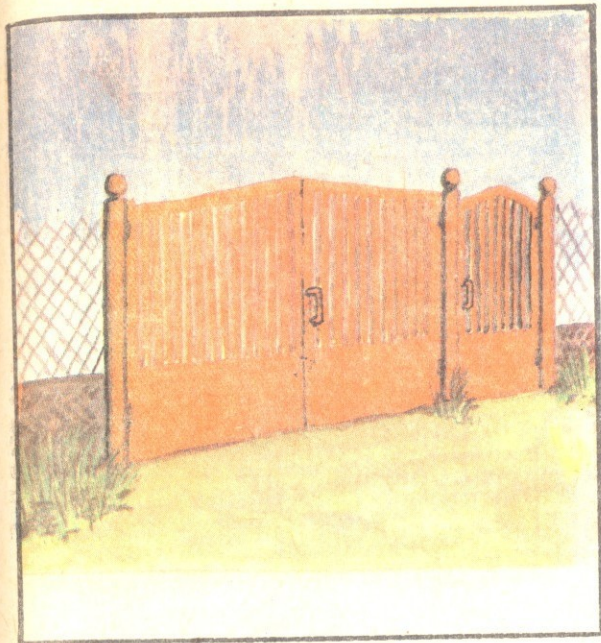

ქათამი

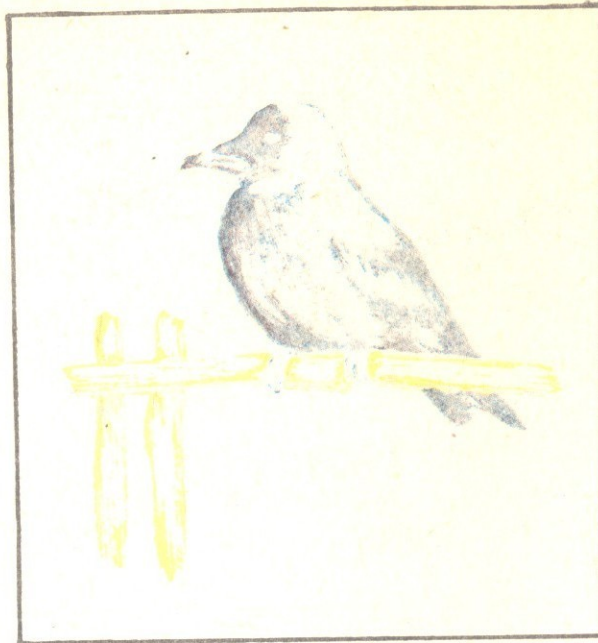
ჭადრაკი

ქანხალი

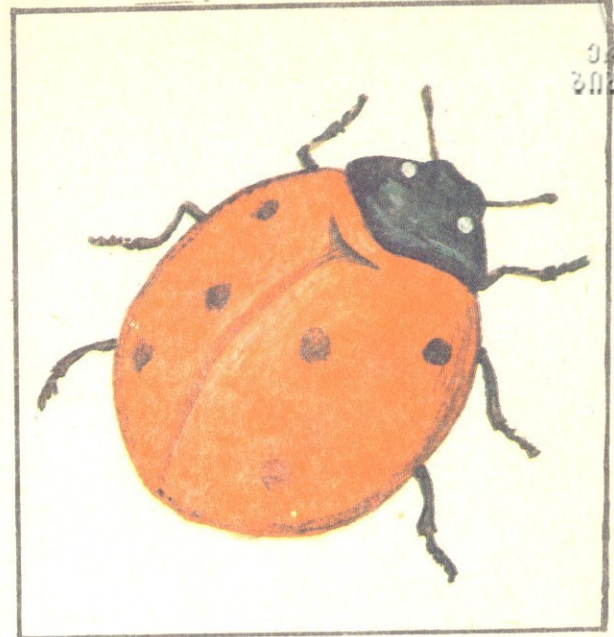

ჭიშკარი

ჭილყვავი

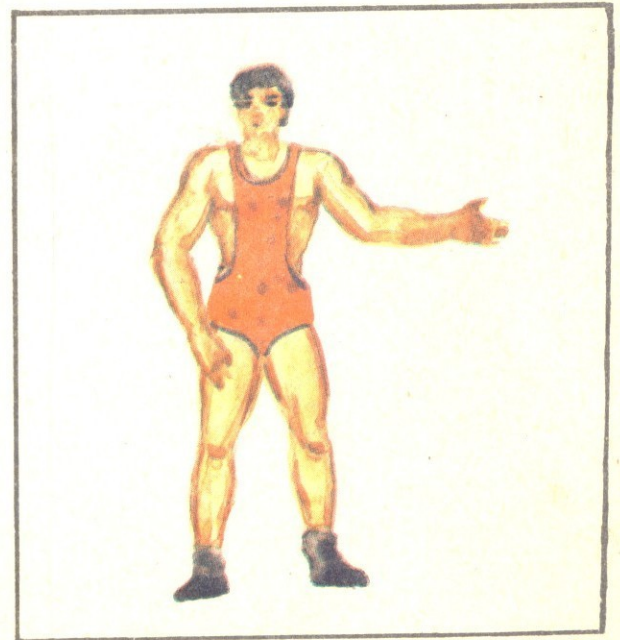
ჭიამაძი

ბეჭელი

ბაჭი

მეჭიფე

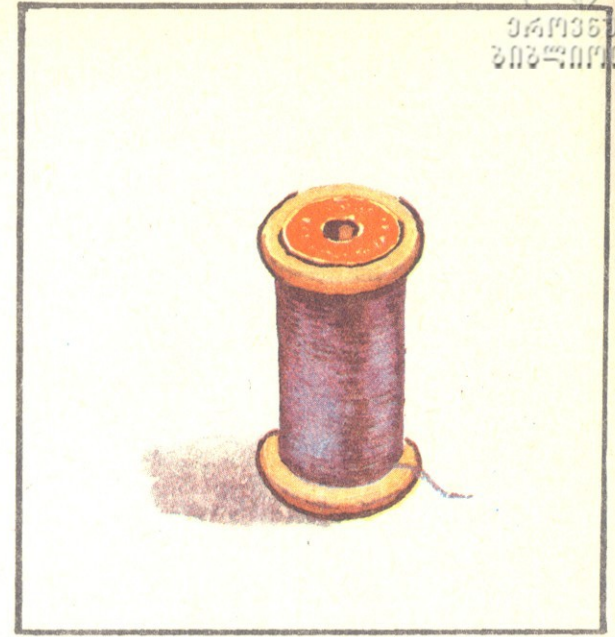

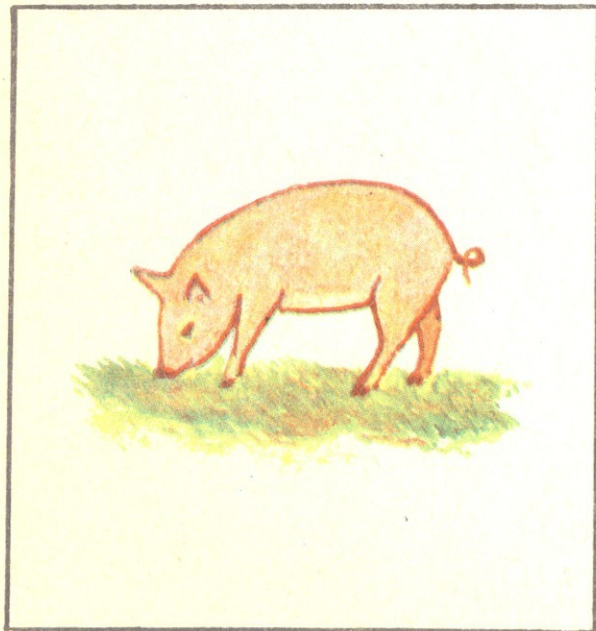
ჭიანჭე ვეფხეები

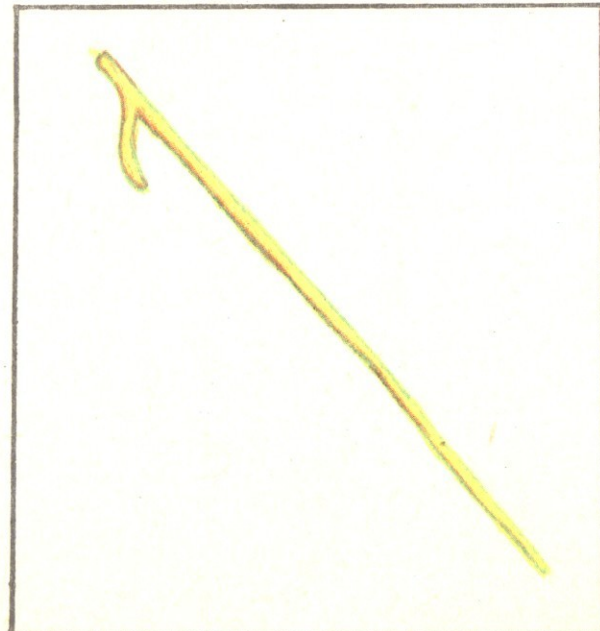
ჭურჭედი

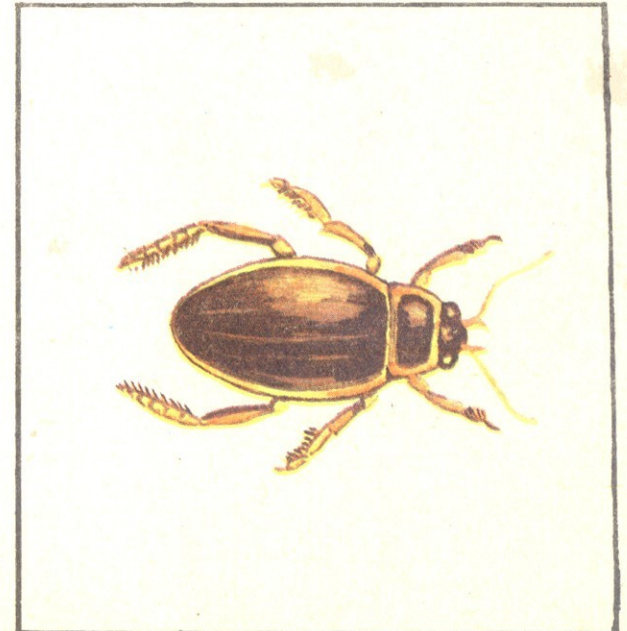
კოჭი

კოჭი

კეჭი

ბეჭი

დავალება

1. დასახელოთ, რა საგნებს ხედავთ ამ სურათზე.
2. იხოვეთ 3 ბუერის შემცველი ორი, საძი და შეტმარცვლიანი სიტყვები.
3. ააწევეთ ეს სიტყვები მოძრავი ანბანით.

მოჭიდავეები ჭიდაობენ.

ჭოლას ტყავის ბურთი უეიდეს.

მჭედელი ცხენს ჭედავს.

ბიჭი ანაკით თევზს იჭერს.

შოთამ რეეში ზუ დაიჭირა.

კ ე ნ ჯ ო ბ ა ნ ა

მოდი აქეთ გოგო ნანა,
 ვითამაშოთ კენჭობანა.
 ეს კენჭები გასულ კვირას
 მე მოვძებნე ლელის პირას;
 ერთი, ორი, სამი, ოთხი,
 დამავიწყდა დათვლა განა?
 მოდი, აქვე ჭალის პირას
 ვითამაშოთ კენჭობანა.

ა ბ ა, მ ა ლ ხ ა ზ!

უნაპირო მინდორ-ველზე
 გარბის ჭოლა ტაიჭით,
 აბა, მალხაზ, გაეკიდე
 თუ ბიჭი ხარ, დაიჭი!

ზ ა ზ ა ბ ი ჭ ი

გუშინ დილით ზაზა ბიჭი
 მოითხუპნა თაფლის ფიჭით,
 ასე იცის ბევრმა ტკბილმა —
 აატკივა ზაზას კიჭი.

პაწაწინა თევზებმა
 წყლიდან ამოაჭყვიტეს,
 — ნუ გვეძახით ჭიჭყინებს,
 აბა, როდის ვჭიჭყინებთ?!

ქურდბაცაცა ბაჭია.
 გრძელყურავ და პრანჭიავ,
 შევიხრამუნებია სტაფილო და
 ჭარხალი.

ინდაურის ჭუკო
 უნდა მეკუჭკუჭო,
 მაგ ჭინჭარს რომ სანსლავ
 არ დაგეწვას ხახა!

შენთან მინდა თამაში
 ჭიტა-ჭიტა ჭიტალა —
 სხივი შემოიპარა
 ჩუმად ჭუჭრუტანაში,
 ადუ, ბიჭო ნიკალა
 შენთან მინდა თამაში.

— ციყუნის რა სურს?
 — კაკალი და თხილი.
 — ჭიანჭველა ჭინჭარას
 — მურაბები ტკბილი!
 ძილისგულდა ჭრიჭინას
 ზაფხულამდე ძილი?

მ ა ფ ხ ა ჭ უ ნ ა

ხეზე შეხტა მაფხაჭუნა
 და ფეხები აფხაჭუნა.
 რა მკვირცხლია, რა ლამაზი,
 დაკუნტული მაფხაჭუნა.

მაფხაჭუნა მკურნალია,
 სულ არ ხმარობს რამე წამალს,
 ფულუროდან მატლებს იღებს,
 უყვარს მათი ხოცვა ჭამა!

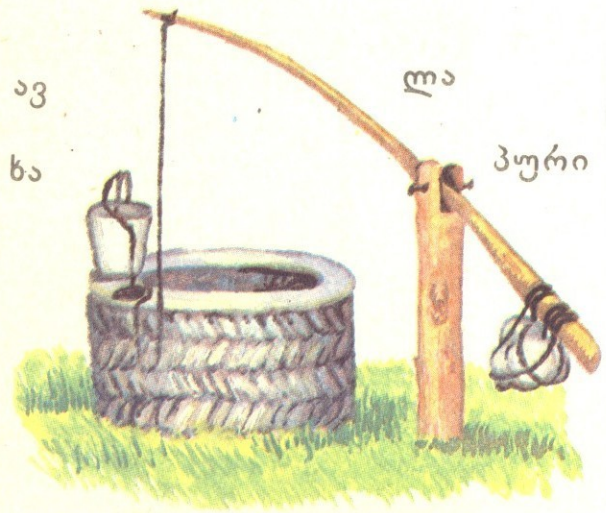
გ ა მ ო ც ა ნ ე ბ ი

მაღლა ჭერში ჭიატებს
და მხესავით გვინათებს.

მცენარეა ავი
მწვავედ დამსუსხავი.

რ ე ბ უ ს ი

ე ნ ი ს გ ა ს ა ტ ე ს ი

დაჭრიჭინებდა, დახტოდა
ჭრიჭინობელა ჰატარა,

ჭრელი ჰეჰელა ჭრელ ევაუილზე ზის.

კარო რკინის ჭოჭიანო,
რას ჭრიჭ-მოჭრიჭ-მოჭრიალომ,
რა გაქვს საჭრეჭ-საჭრიალო.

კვაწიას ქუდი უხდება.

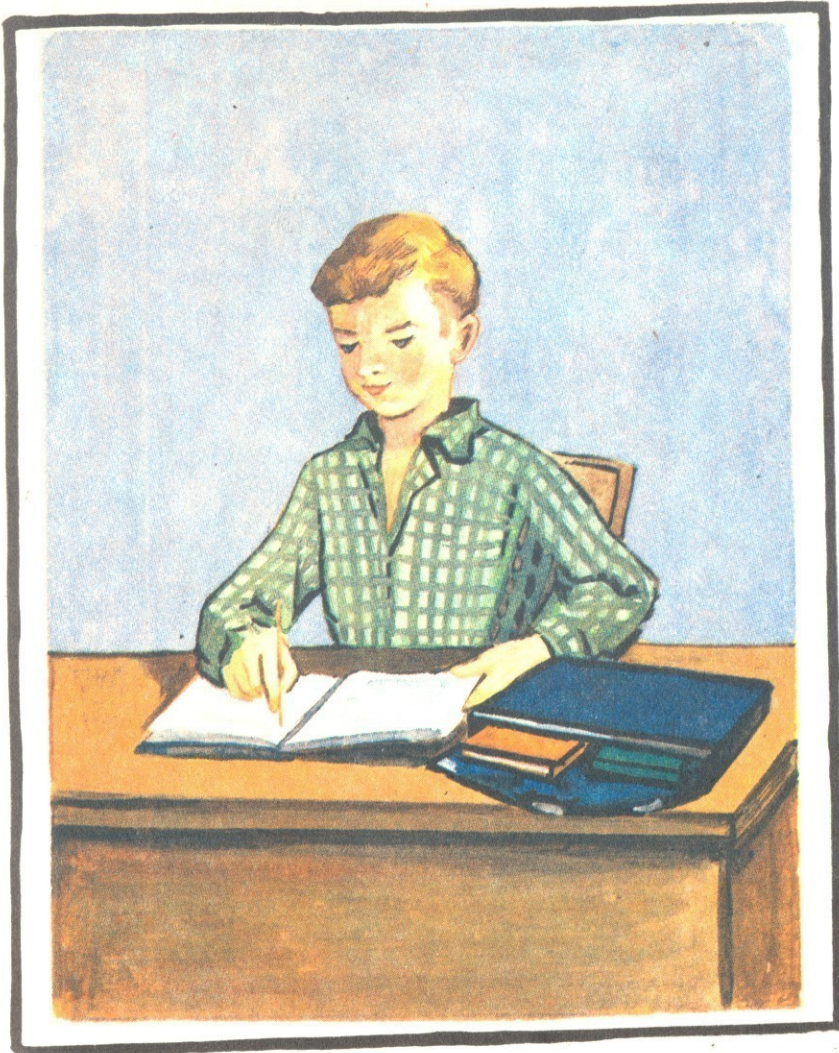
ჭინჭილას ჩონხა აცვია,
ჭინჭილა დოქის შვილია,
ქოთნის შვილია კვაწია, —
ისეთი ლხინი გამართეს
ცეკვავს დიდი და ჰაწია.

1. შეავსეთ გამოტოვებული ბგერები
და სძამაღლა წაიკითხეთ სიტყვები:

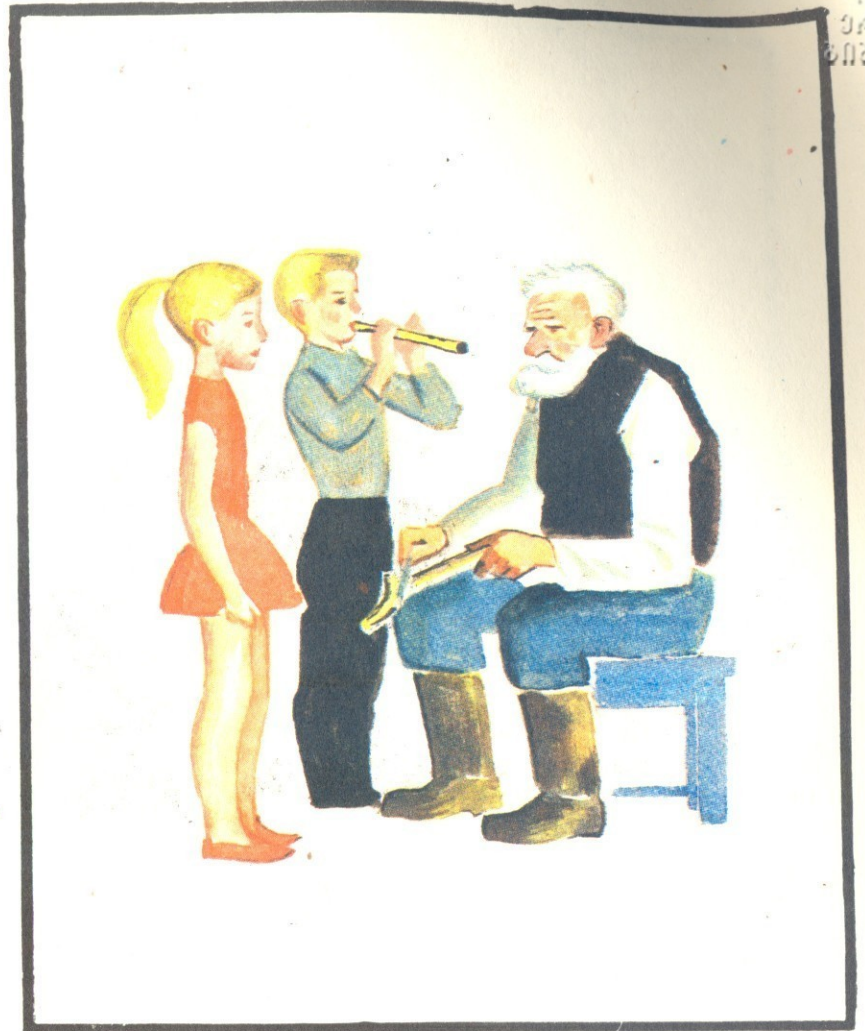
. აღი	. აქარი	კენ . ი
. ა	. ემა	. აბუკი
. აღარა	. ექება	. ადარი
კაჭკა . .	. ოთა	ტეაწუ . .
. უწრი	. უქი	კლან . ი
. ედილა	. აბი	მ . ედელი

- შეადგინეთ ეს სიტყვები მოძრავ ანბანით.
- ამ სიტყვების გამოყენებით შეადგინეთ მარტივი წინადადებები.

. ურიკო გაკვეთილებს ამ . ადებს.

ბაბუა . . ურს და მ. იას

სალამურს უთლის.

დავალება

1. ჩუმად გამოტოვებული ასოები.
2. წაიკითხეთ წინადადებები გარკვევით.

პაპა . აქრო . დანარს ეკება.

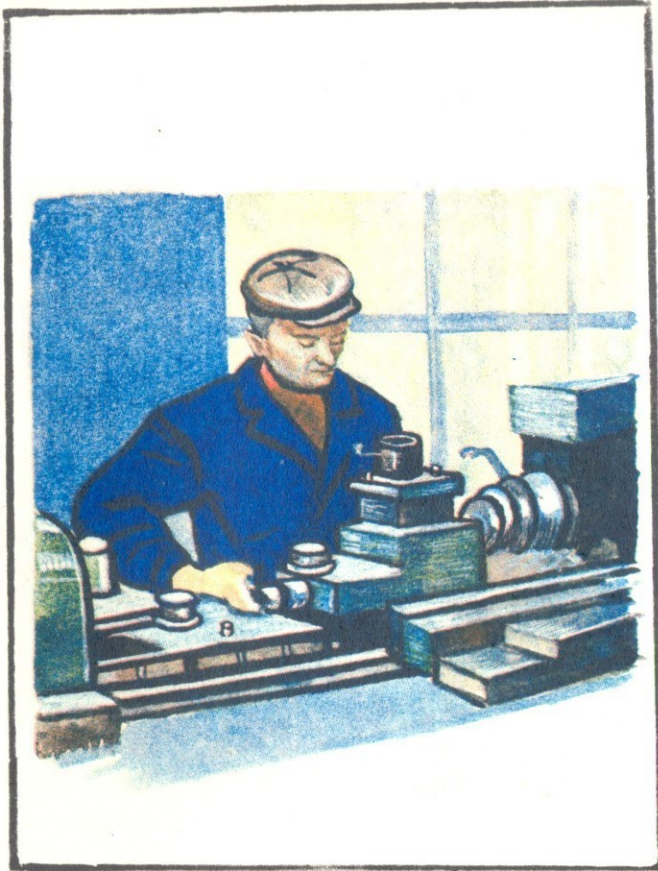

იამ . ე საქანელა . ე ქანაობს.

დავანახა

1. ჩაწერეთ გამოტოვებული ასოები.

სანდრო ხარატია. ის დახვასე
დეტალებს აკეთებს.

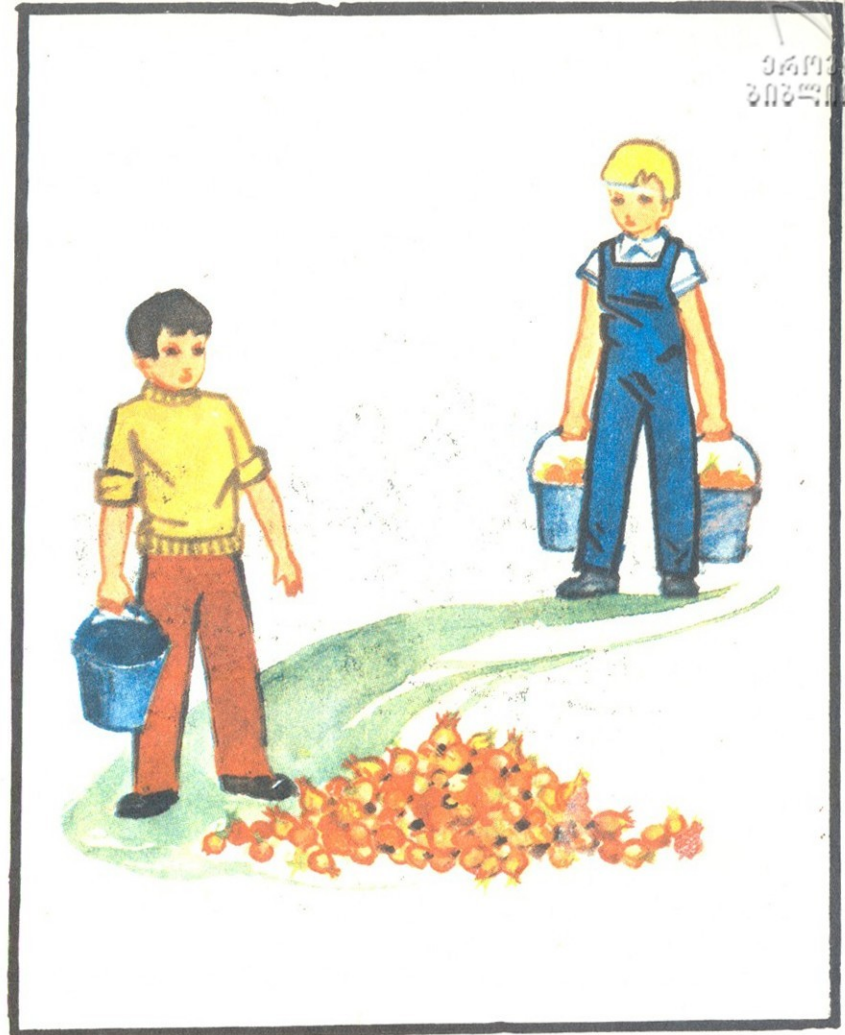
მეფხოვე

ზაქრო კარგი მეფხოვეა. ის ყოველ დღე
სუფთად გვის ეზოს.

გაზაფხული

მეხმარენ

გაზაფხულდა, ველ-მინდორი ყვავილებმა დაფარეს.
მზევინარმა გამოიტანა თავისი საბტუნაო და გამალებით
ბტუნაობს.

რეზო და რამაზი გაზაფხულზე ბეზიას ესტუმრენ. ისინი
სიამოვნებით ეხმარებიან კოლმეურნეებს: კოლმეურნეობის
ბოსტნიდან ხახვს ეზიდებიან.

კეძი

აგარაკზე, ერთხელ, ნინო
მიიყვანა ზღვასთან დედამ,
ზღვამ გოგონა გააკვირვა
და ტიტინი ვერ გაბედა.

მზე ჰილს იბანს

მზე პირს იბანს,
პირს იბანს
მელთა და ზღარბი,
სი, სი, სი, სი, მისისინებს
მდინარისკენ ბატი.

გაზაფხული

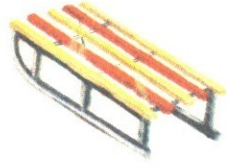
გაზაფხულო, გაზაფხულო,
რა კარგი ხარ, რა კარგი!
ყვავილებით მორთული,
მზის სხივებით ნაქარგი!

გ ა მ რ ც ა ნ ა ბ ი

რეზუსები

დობილია ბუღბუღისა,
მომღერალი არის მზისა.

* * *

ცაღუენა ტრიალა,
ეწოდება . . . . .

* * *

საზიარო თეთრი ტახტი
გულს გვიხარებს თანატოლებს.
აღმართებზე ხელით აკვავს,
დაღმართებზე დაგვაქროლებს.

* * *

რქიანი და ეროეინა
დედასავით ზოხინა.

ბა —

თავ —

ნუგ —

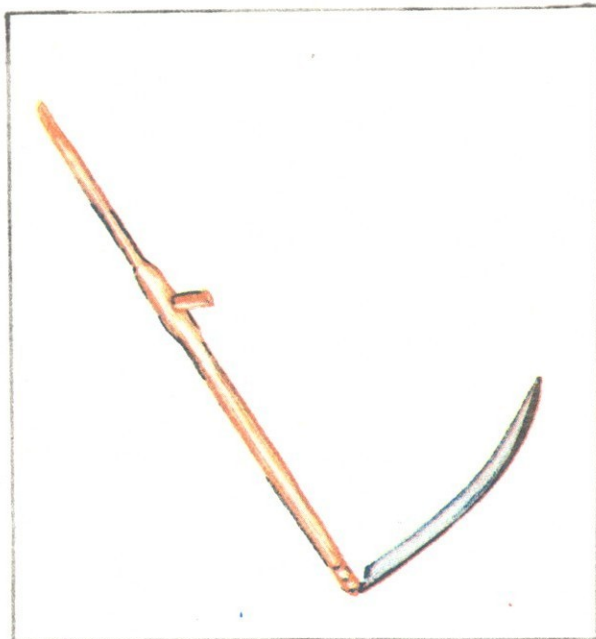
აბე —

... ში

სეში

... ანტუელა

სურბი

... ბა

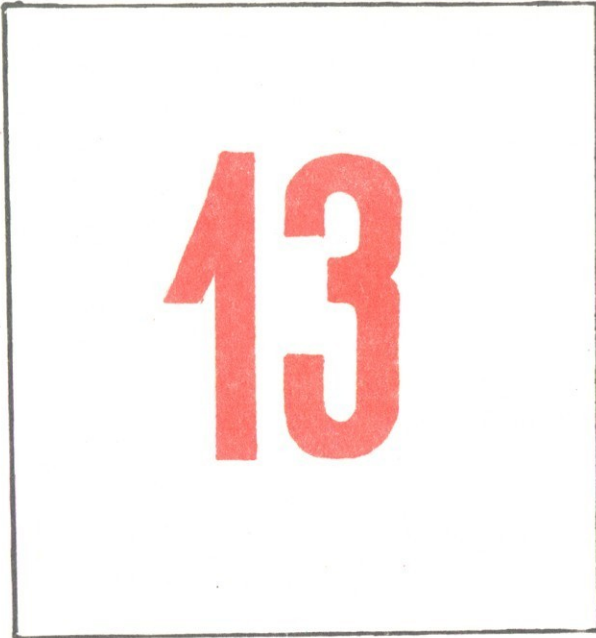

... კი

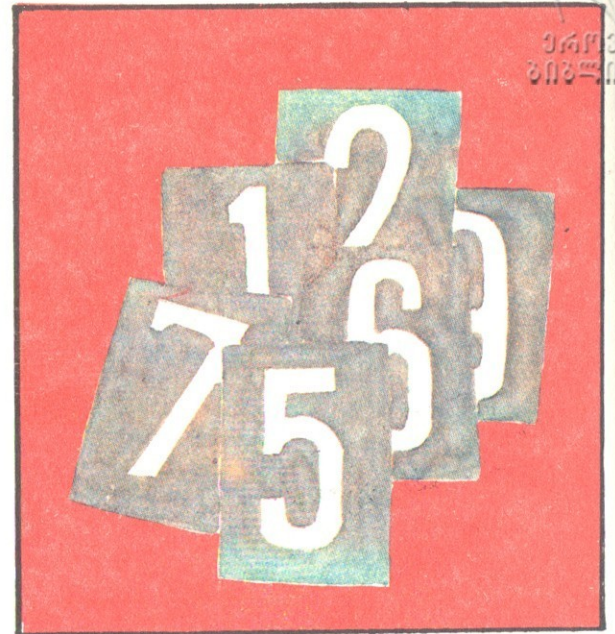

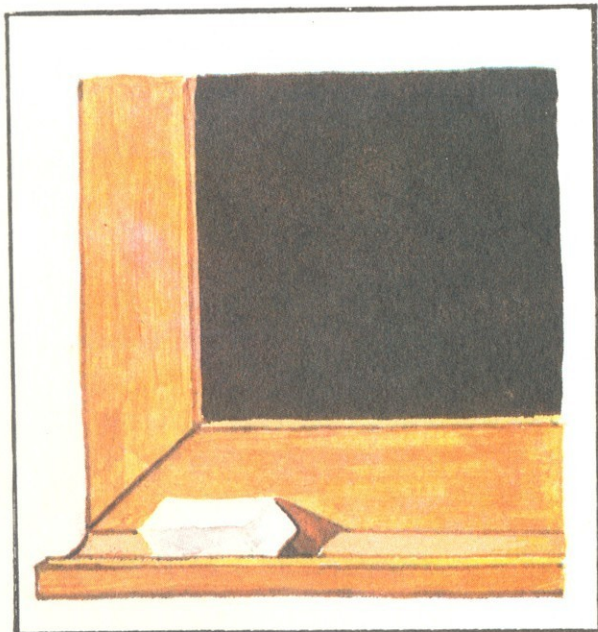
. იკანო

.....

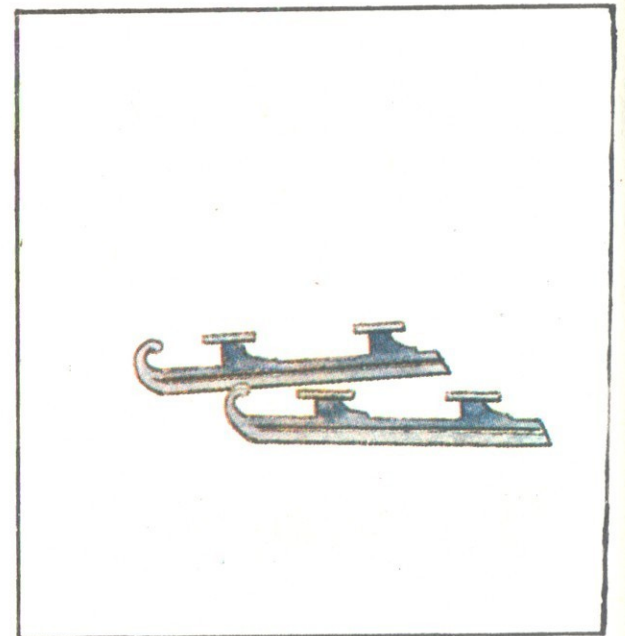
ციფრები

..... ცი

. ირკი

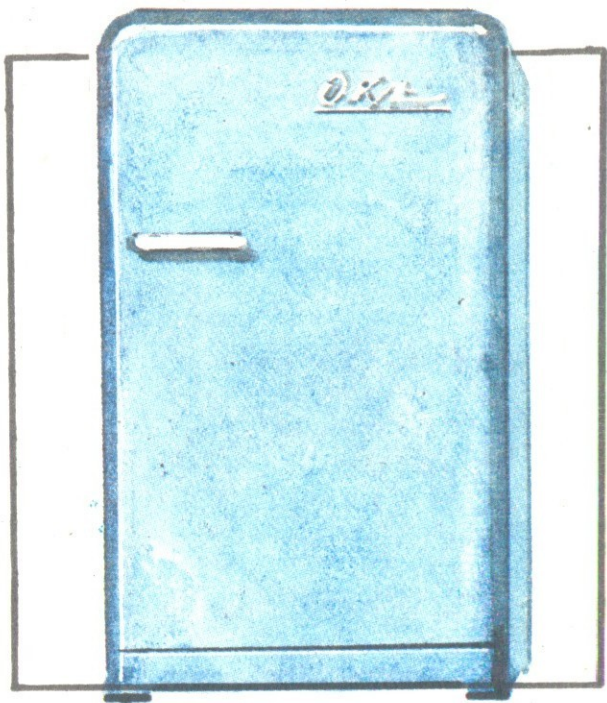

ციგურები

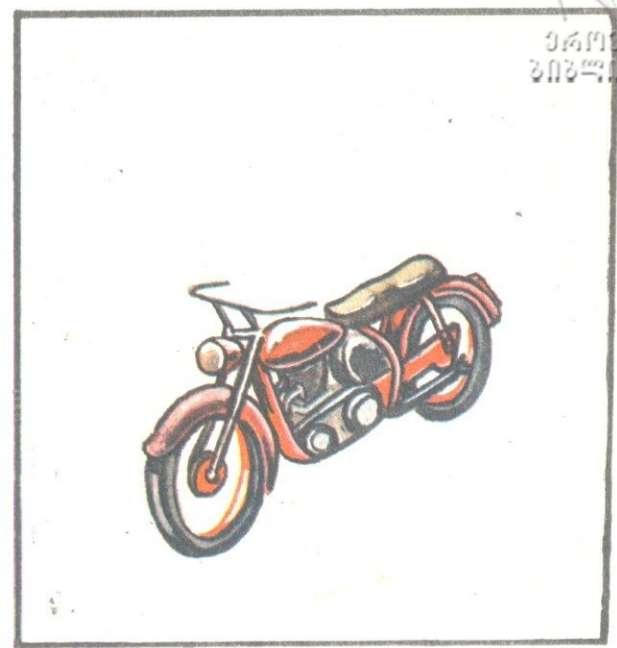

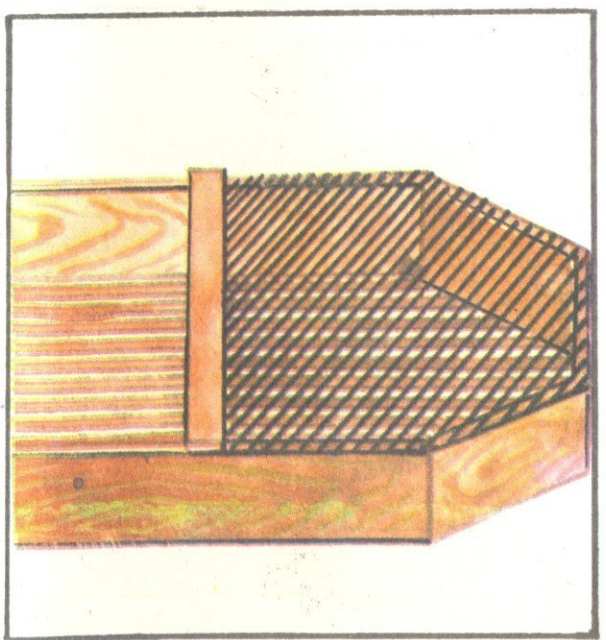
კოცონი

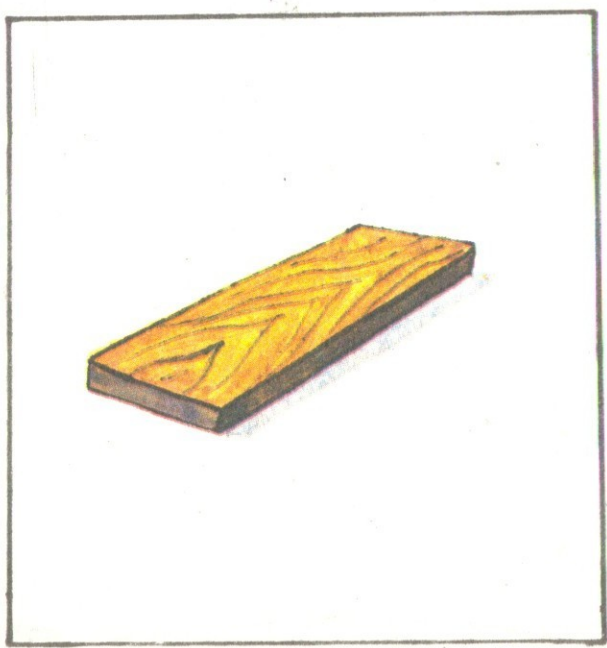
მ ა . . ვ ა რ ი .

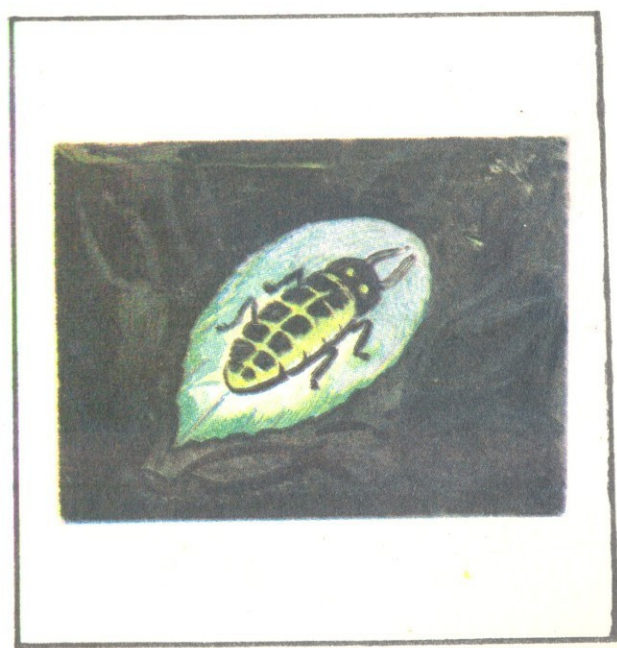
მ ო ტ ო ც ი კ ლ ე ტ ი

ფ ა ც ე ლ ი

ფ ი ც ა რ ი

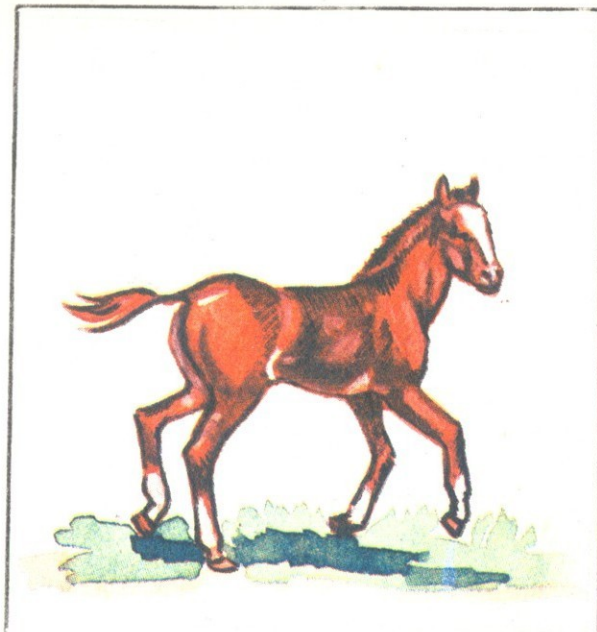

ცი ც ი ნ ა თ ე ლ ა

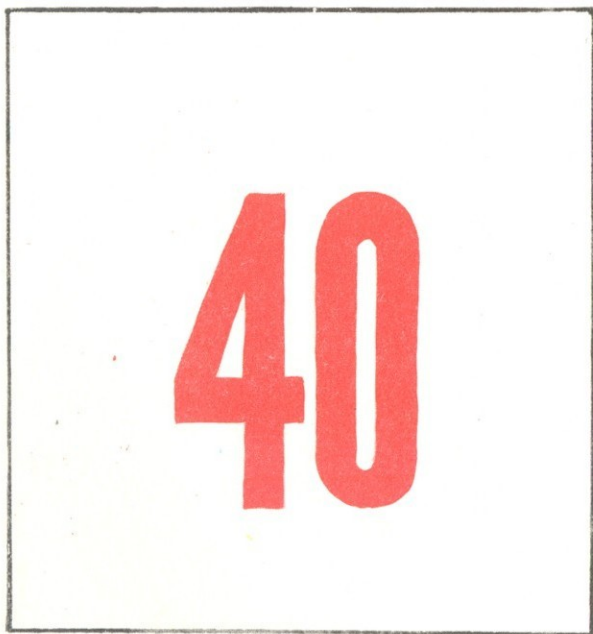
ხორც . .

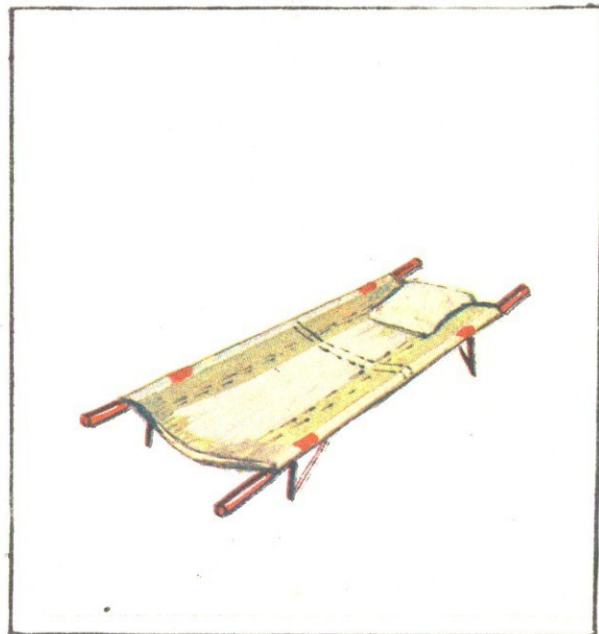
კვი . .

ძიხუ . .

ორმოც . .

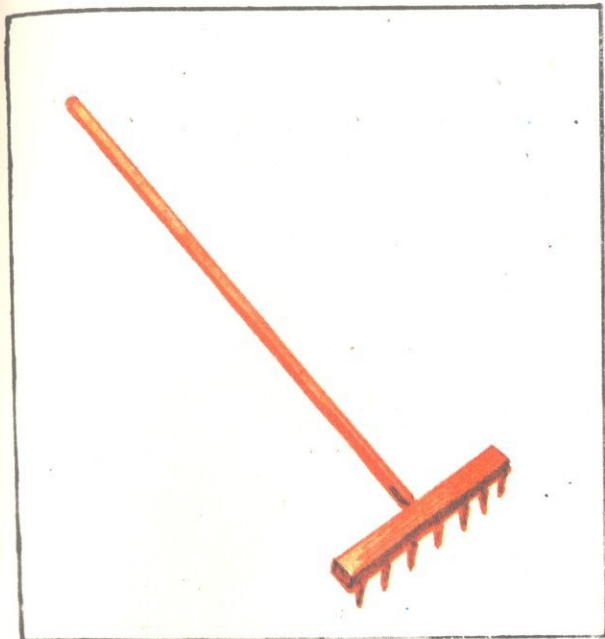

სავს . ე

კბ . ი

ფოცხი

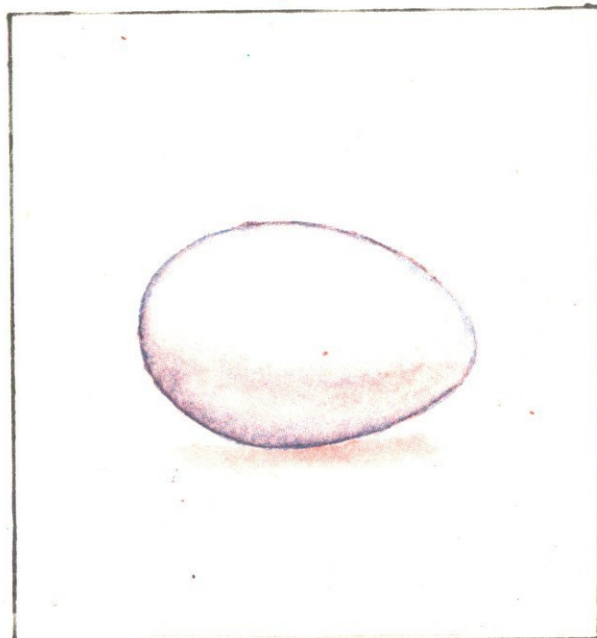
ძოცვი

ძოცხარი

ვანცლი

პეპრ . . .

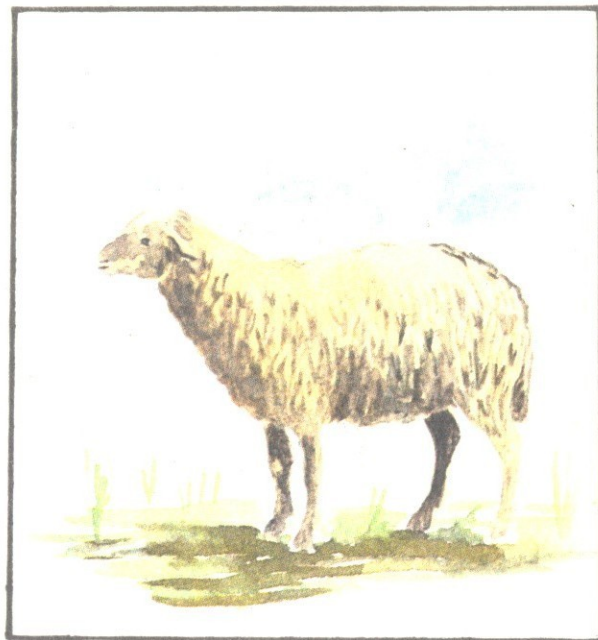

. . ცხი

... ენი

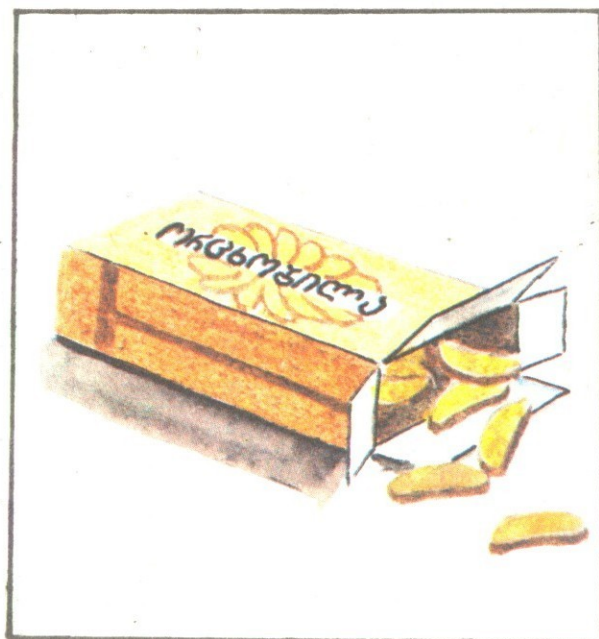
... არი

... ირი

ფო ... ერი

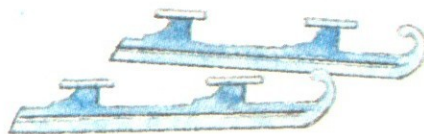

ორცხოვნი

მერ ... ღი

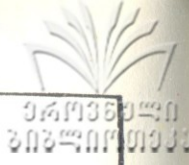

დავალება

1. დასახელებით, რა საგნებს შედგით სურათზე.
2. მოიგონეთ და ჩაწერეთ რვეულში ც და ს ბგერების შემცველი ორი, სამი და მეტმარცვლიანი სიტყვები.
დამარცვლეთ ეს სიტყვები. განსახვდრეთ ც და ს ბგერათა ადგილი სიტყვაში, მარცვალში.

სა . . . რი

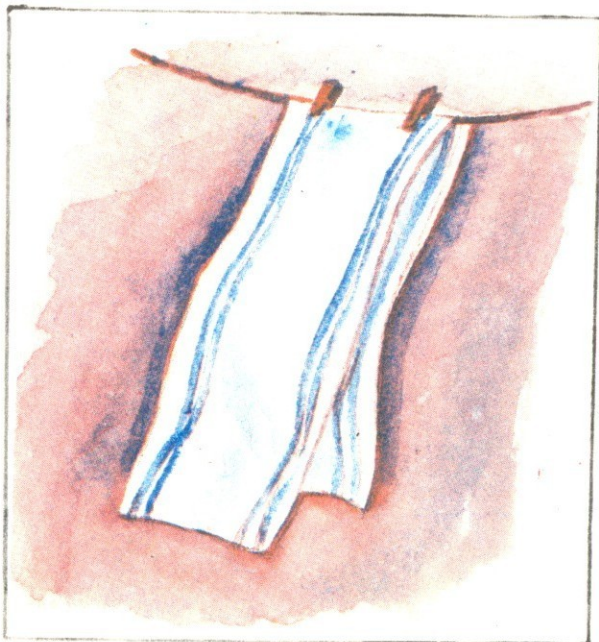
საგად . . . . .

ტანსა . . . . .

უკს . . . . .

წიწსახოცო

სეღსახოცო

დავალება

1. შეავსეთ სიტყვები და წაიკითხეთ ხმაძაღლა:

. იფრი	. ოფელი	. აცერი
. ური	ბო . ტანი	სატა . ური
. ირკი	ნე . ვი	სი . ილი
. ხვარი	. იმინდი	სა . ოღავი
კვი . ი	. ტაფილო	. აოცარი
. ეკვა	თე . ლი	სა . ურალ

2. გადაიწერეთ ეს სიტყვები რვეულში.

3. მოიგონეთ და ჩაწერეთ რვეულში ხუთი ს ბგერიანი,
ხუთი ც ბგერიანი სიტყვა.

4. ამ სიტყვების გამოყენებით შეადგინეთ მარტივი
წინადადებები.

ციცინო სცენაზე

ციცო ერთი ციცქნაა,
 მკვირცხლი, ცელქი, ენამზე,
 მასაც უნდა ლექსი თქვას
 გამოვიდეს სცენაზე.

ფოცხი

გოგი, არა გრცხვენია,
 ფოცხი განა ცხენია?
 კბილები არ დაემტვრას!..
 მინდვრის სავარცხელია!

სათაგვეთმა იცინოს

მე მაქვს დიდი ცოცხი,
 აქანდაზი ციციწოს,
 კატას ისეთ ღღეს დავაყრით
 სათაგვეთმა იცინოს.

მატეუარა ცუგრია

ცუგა, ცუგა, ცუგრია
 სახლი ვინ დაუნგრია
 კატას ხატაურასა?

მოდი, ვკითხოთ მურასაც
 მართალს გვეტყვის მურია,
 ფისოს სახლი ნამცეცა
 ასე ვინ აურია.

სოსო კარგი მოცურავეა.

ზვიადი ფეხსაცმელს
ასუფთავებს.

ციალა და ვასო ცივობენ.

დავალება

1. წაიკითხეთ ეს წინადადებები ხმაძაღლა და გადაიწერეთ რვეულში.

ერთი ხაზი გაუსვით ს ბგერის სიტყვას, ორი —
ც ბგერის.

ციცინომ სარეცხი გარეცხა
და თოკსე ჰფენს.

ხუცა ჰაღტოს იცვამს.

ციცინო და დედა იატაკს
რეცხავენ.

დავალება

წაიკითხეთ წინადადებები გარკვევით და გადაიწერეთ რვეულში. ს ბგერას გაუსვით ერთი ხაზი, ც — ბგერას — ორი.

სად ზის ციკვი?

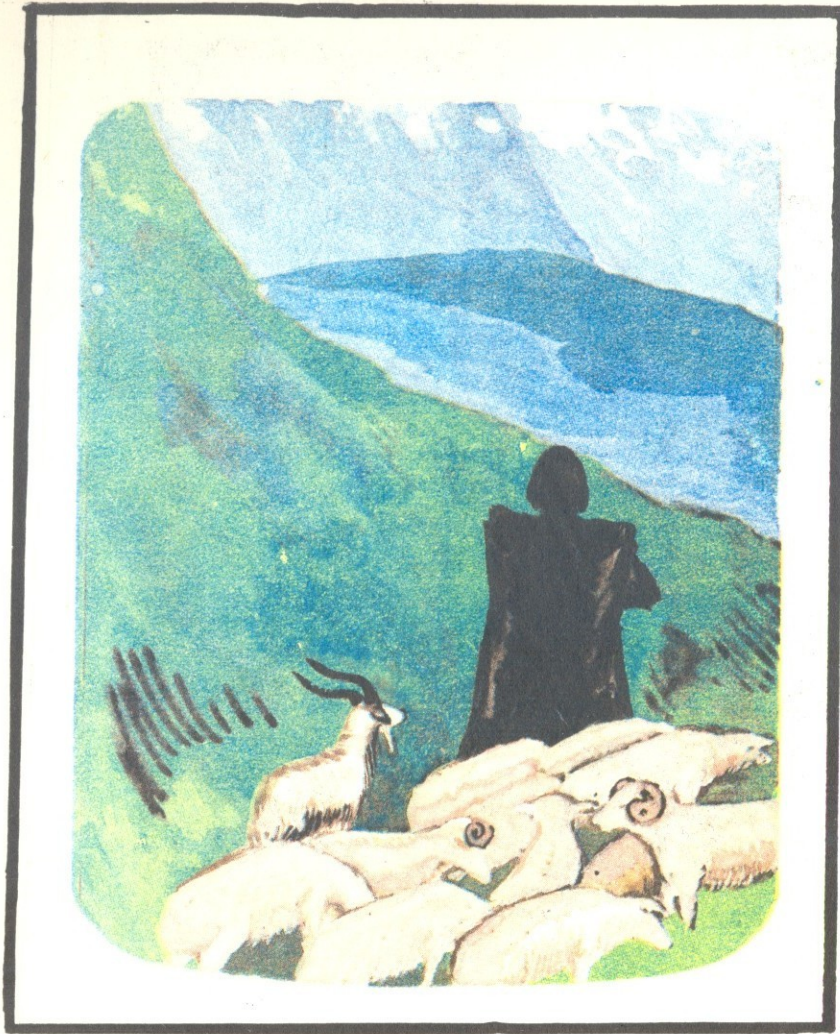
დავალეგა

კითხვებსე პასუხები ჩაწერეთ რვეულში.

რა დახთვის ჰიონერებსა?

მეცხვარე ცხვის ფარას
იალაღისაკენ მიერეკება.

მიეხმარა

მოხუცს ფეხი გაუცურდა ყინულზე
და დაეცა. ცოტნემ ხელი მოჰკიდა და ფეხზე ააყენა.

ცუგო

ცუგო ავად გახდა,
გარეთ აღარ გაგვყავს.
მოვუტანე კალათა.
დავუფინე თივა.
სიცივია, მაგრამ
ცუგოს აღარ სცივია.
— ფაფა სვლიბე ცუგო
აი, ცოტა ყველიც,
არ იყეფო, ცუგო,
გეტკინება ყელი. —

გამგონეა მართლაც,
ცუგრუმელა ცუგო.

კურდღლის სიმღერა

ყურცქვიტა ვარ პატარა,
ვერ ვიპოვე საკბილო,
საყვარელი კომბოსტო,
საკნატუნო სტაფილო!

ყურცქვიტა ვარ პატარა,
მაფრთხობს მცირე ტკაცანი,
მიყვარს მარდი სირბილი
და ყურების ცანცალი.

დავანახა

გადაიწერეთ ლექსები და ისწავლეთ ზეპირად.

გ ა მ ო ც ა ნ ე ბ ი

ერთი რამცა, თეთრი რამცა,
თეთრად გადახენტილამცა,
ვინც ამას ვერ გამოიცნობს,
ცრუც არის და ბენტერაცა.

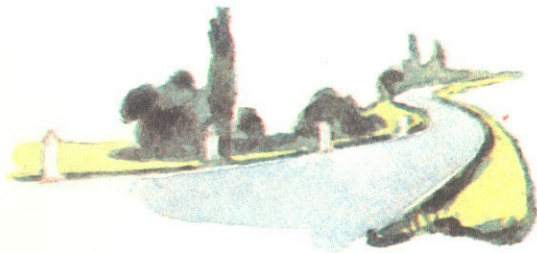
დიდთვალას და ნაცრისფერას
თვალეები აქვს საცრისსეულა.

...

პპეცე, პპეცე

ვერ დავეცე.

ბუდეს სახლის აივანზე
ვიკეთებ კუდმაკრატელა,
მოფურინდები გასაფხულზე
სიხარულით მხვდება ეველა.

რეზუსები

სა—

ფა—

ცისარ

ლა

სა

სავარც

ენის განსაზღვრა

ცხრა კაცი,

ცხრა ცხენოსანი

ვერ-ვერ ქედზე მიდიან.

ველი ცივი ცაცხვზე

ციცხვით ცუკავს.

ცილა კობზე

კოკო ცილა,

ციცქნა საცრით

ნაცარს ცრიდა.

ციცუ-ციცუ, ციცუნიაუ

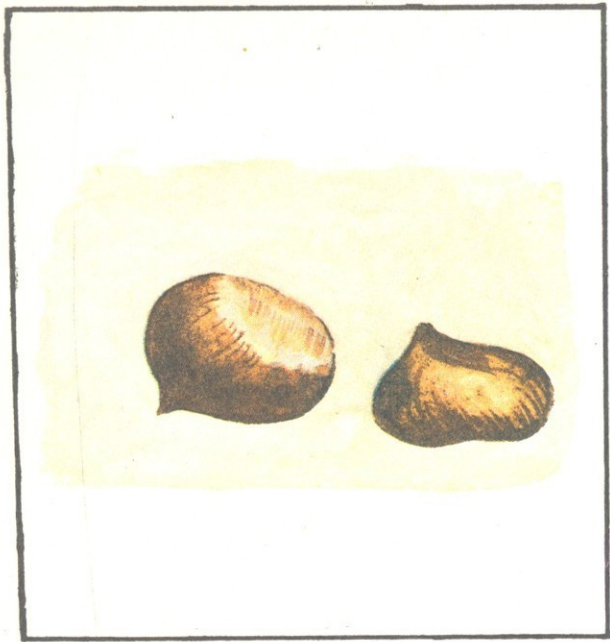
ციცქნა ციცოს

რად სცემ თათით?

— იმიტომ, რომ რძის ძაგურ

მომიტანა ლიმონათი.

ვახლი

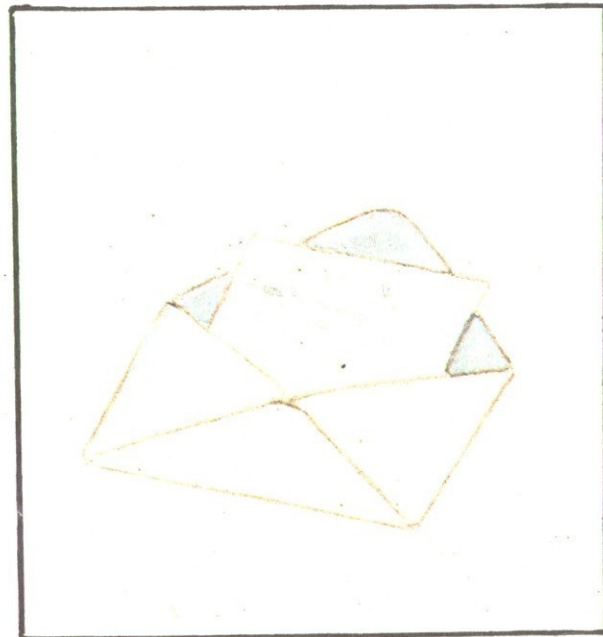
ვაკო

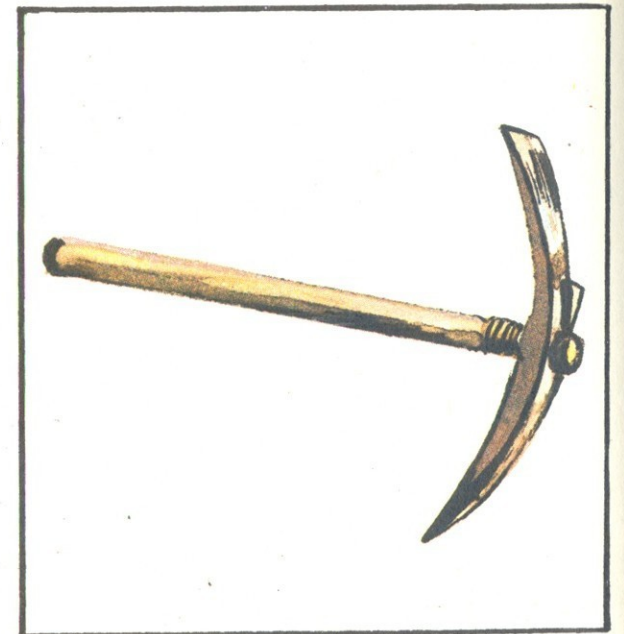
ვერო

... მალი

... რილი

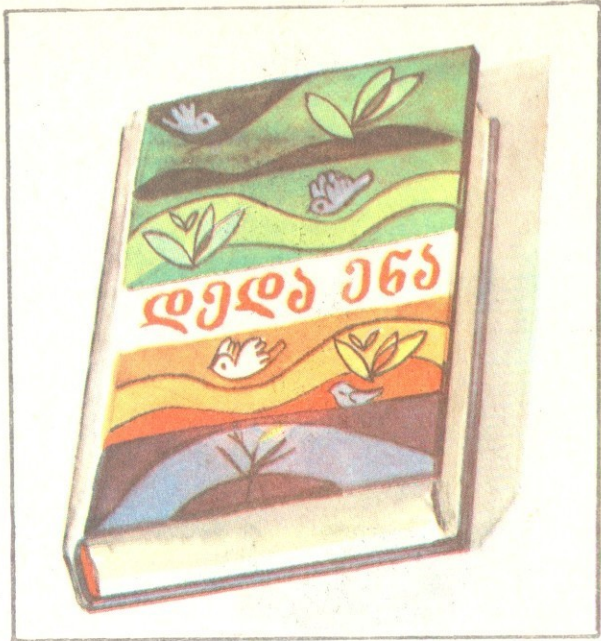

ვერაქვი

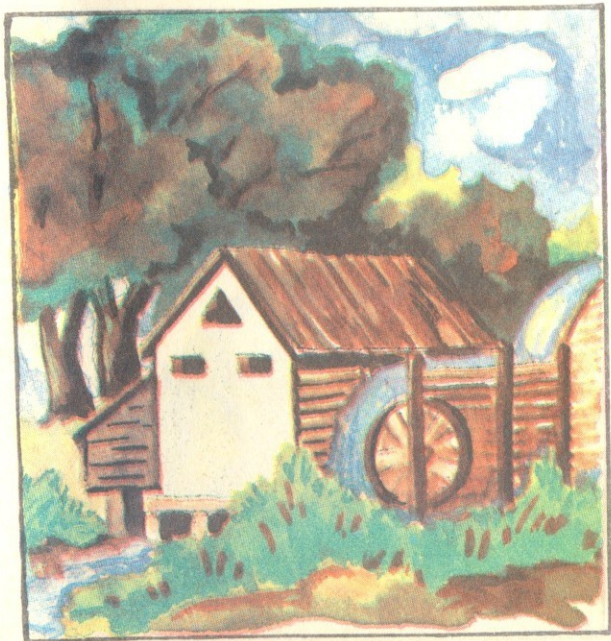
წარბი

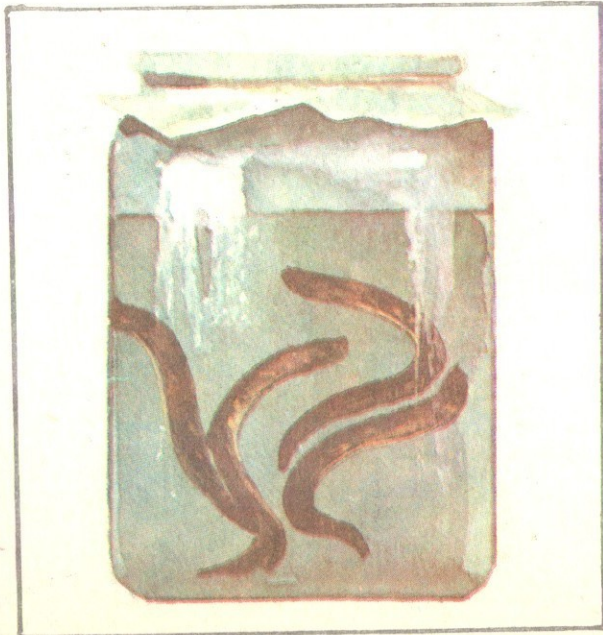
ნი

... რა

წიხვილი

წურბელა

... ნაგი

აღ . . . კი

მოწაფე

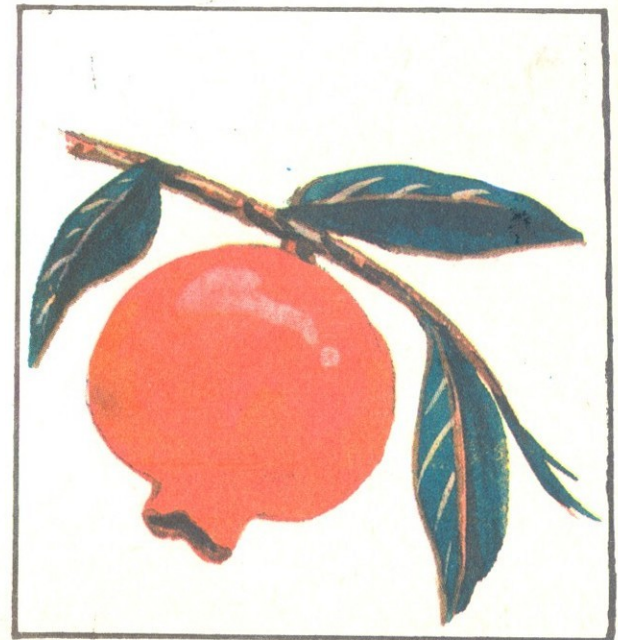
მიწური

ბა . . . ლი

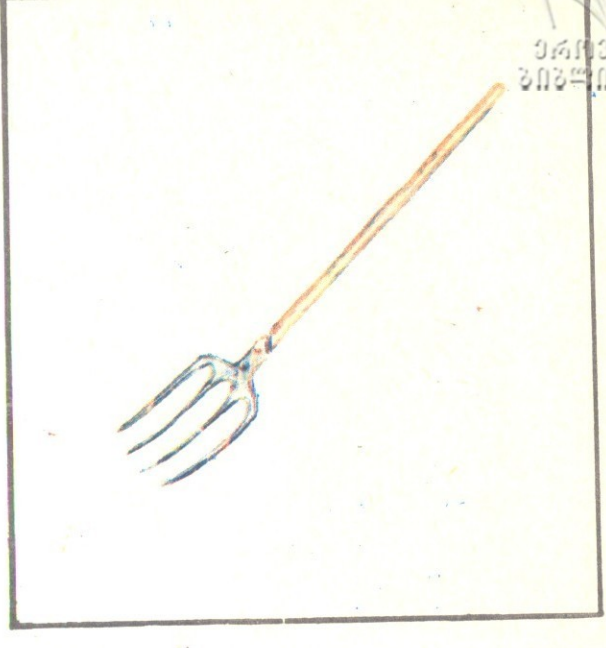
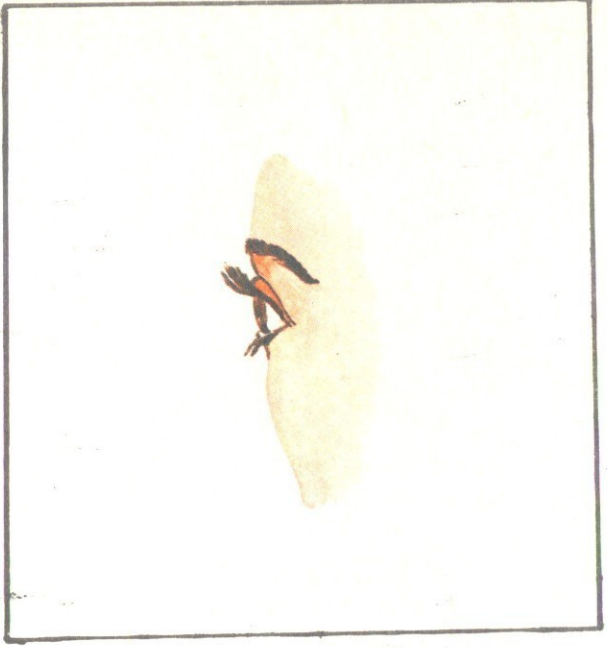

კა . . . ხური

ბრო . . . ული

.....

წამწამი

უიწალი

წიწილა

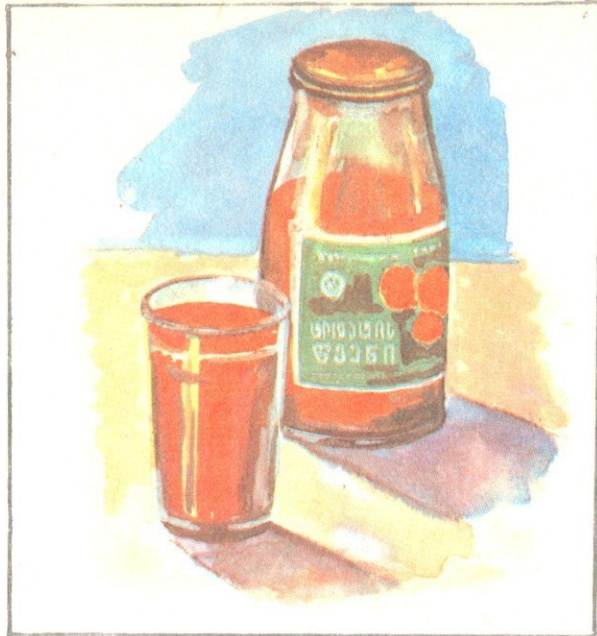
მარწუხი

კუნწულა

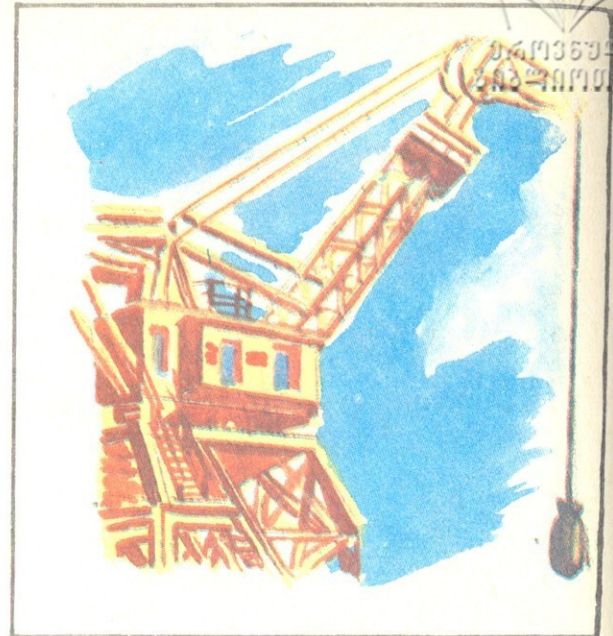

მარწყვი

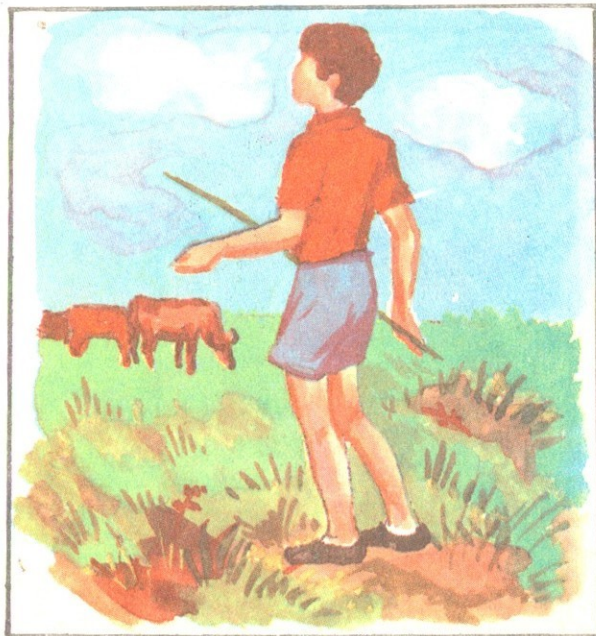
წვენი

ამწე

ბაბუნაწველი

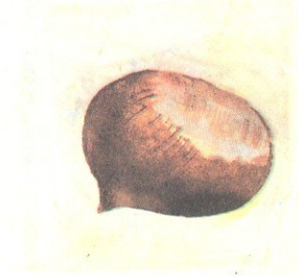
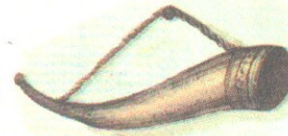
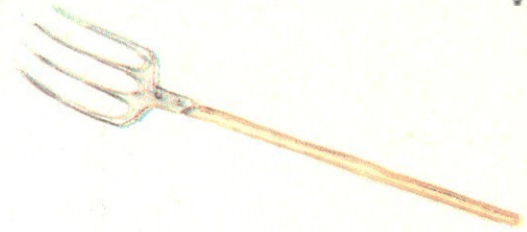
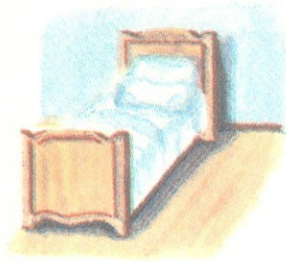

მწეამხი

მწეე

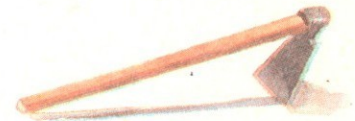

1. რას ხედავთ ამ სურათზე?
2. იმავეთ წ ბგერის შემცველი ორი, სამი და მეტმარცვლიანი სიტყვები.
3. დაწერეთ ეს სიტყვები კარნახით.

განსახვრეთ წ ბგერის ადგილი ამ სიტყვებში.

4. მოიგონეთ წ ბგერის შემცველი რამდენიმე სიტყვა.

სა . . . ლი

სას . . . ლი

საწერი მაგიდა

სარ . . . . .

ქარის წისქვილი

. . . საფარი

დავალება

1. ჩაუმატეთ გამოტოვებული ასოები:

. ენგო	ნა . ერი	. აწერი
. ამი	. ებო	სას . ორი
წრუ . უნა	მ . ერი	მა . . სწავლებული
. უძჳე	მარ . უხი	მოს . ავლე
წი . ილა	. ვიმა	სა . ური
წუ . უნი	. აბლი	სა . წავლო

2. ჩაიწერეთ ეს სიტყვები რვეულში

3. ამ სიტყვების გამოყენებით შეადგინეთ მარტივი
წინადადებები.

1. წაიკითხეთ სიტყვები კარკვევით.
2. ამოიწერეთ სვეტებად ს და წ ბგერიანი სიტყვები

სოკო	წეარო	ხავსი	სკამი	სათითე
კუხი	მარწევი	წერილი	კოხაკი	კენწერო
წებო	კლასი	თასი	წიწილა	საათი
ცული	წურბელა	წერო	წიგნი	კუნწულა

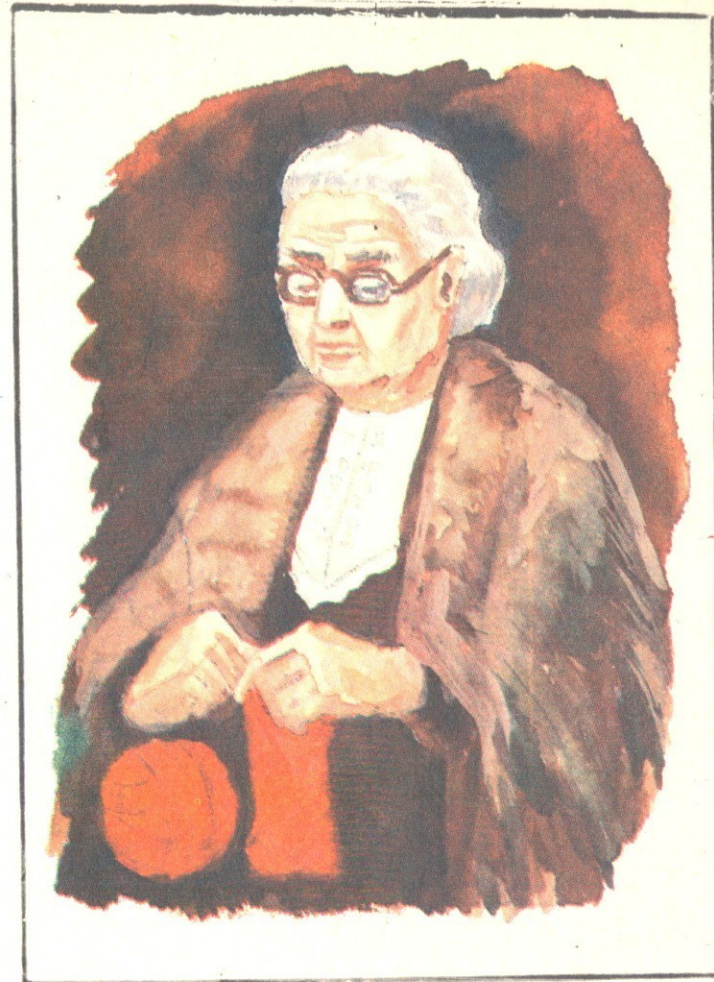
3. შეავსეთ წინადადებები:

- ცირა ბებიას . . . . . სწერს.
- ცოტნემ ბლის კუნწულა . . . . .
- სოსომ . . . . . სურათი დააწება.
- . . . . . ცოდნის წეაროა.
- სოფომ . . . . . მარწევით აავსო.
- . . . . . წითელი ქუდი ჰხურავს.
- (მოწევიტა, წეროს, წიგნი, სოკოს; თასი, წერილს)

ფისო წრუწუნას მისდევს.

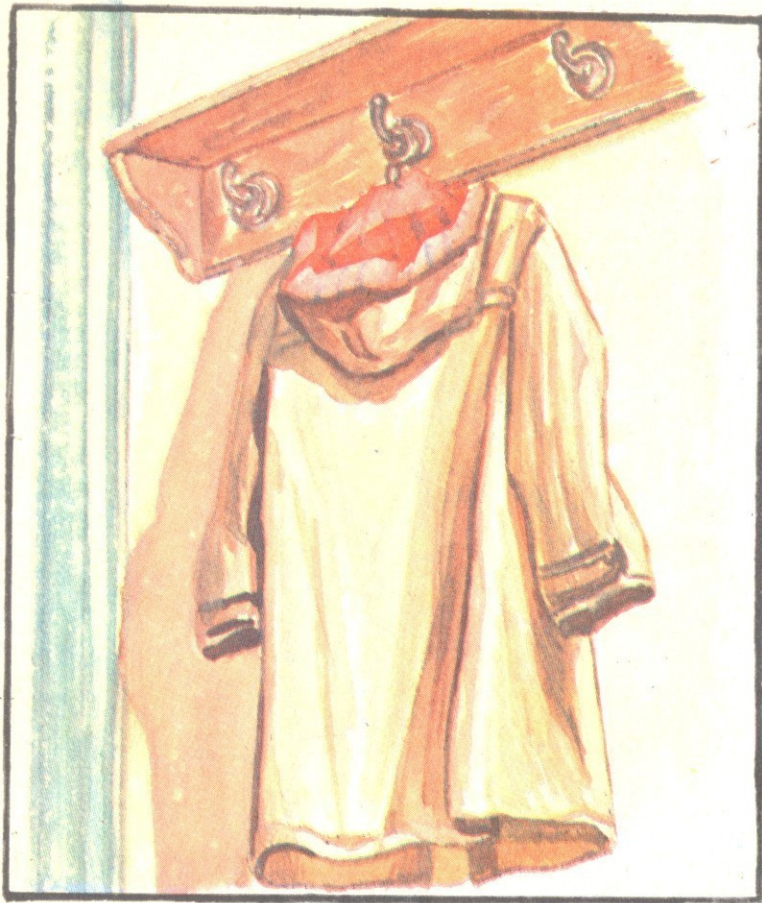

ბებია წინდებს ქსოვს.

დავალეზა

1. გადაიწერეთ წინადადებები რვეულში.
2. ამოიწერეთ ცალკე წ ბგერის შემცველი სიტყვები.
3. მოიკონიეთ წ ბგერის შემცველი რამდენიმე სიტყვა, აწვეთ ეს სიტყვები მოძრავი ანბანით და განსასვლვრეთ წ ბგერის ადგილი ამ სიტყვებში.

საწვიმარი საკიდზე ჰკიდია.

ნაცარას ოთხი წიწილა ჰყავს.

დავალება

წაკითხეთ წინადადებები გარკვეული და გადაიწერეთ
- რეულში. ყ ბგერას გაუსვით ხაზი.

საფლ ევაგილებს რწეავს.

ქანწავლებელი რეულებს აწორებს.

ანმათი დედას სკამს აწვდის.

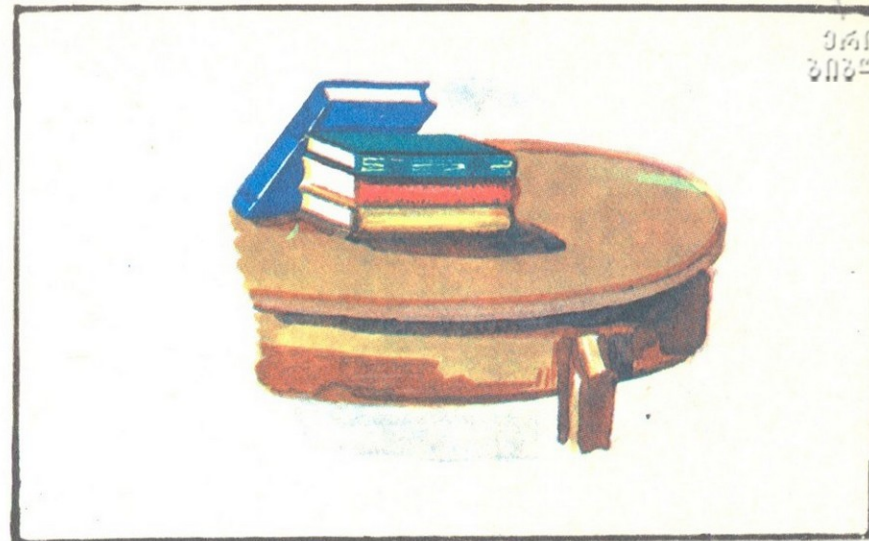
დავალება

წაკითხეთ წინადადებები. გაუხვით ერთი ნახი ს ბგერას, ორი — წ ბგერას.

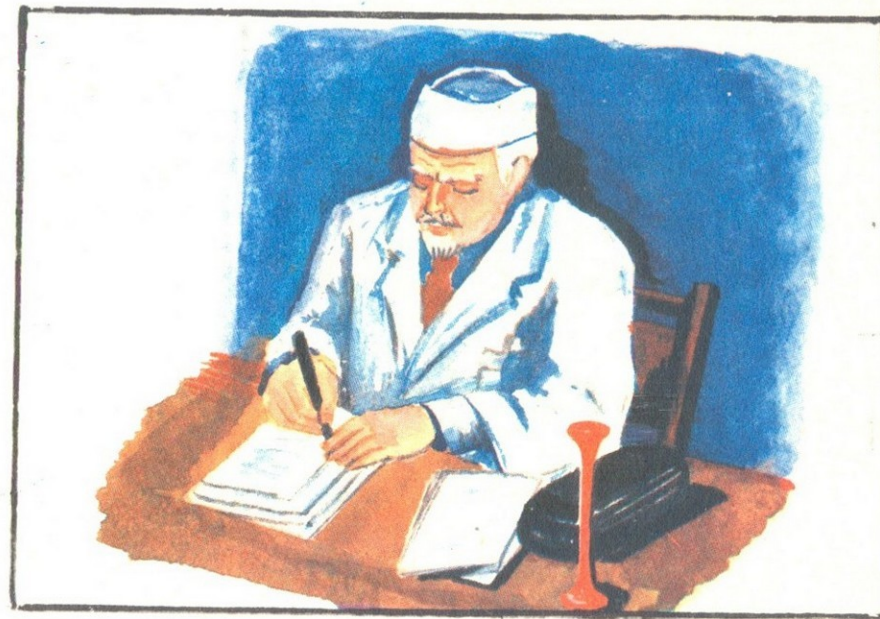
სად იკეთებს ძვეერი ბუდე?

სად აწვია წიგნები?

ვინ წევს საწოლზე?

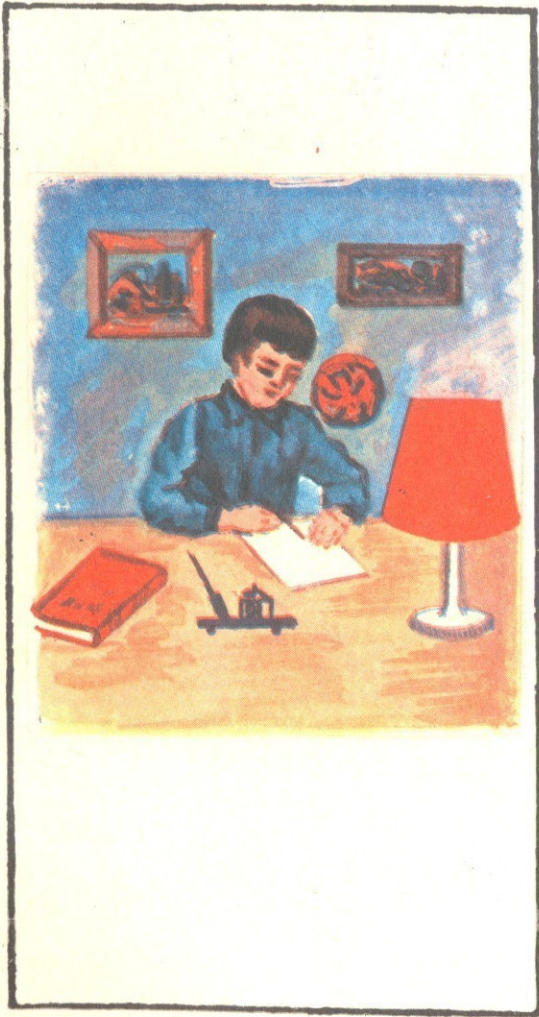

ვის უწერს ექიმი წამალს?

დავანება

გაეცით კითხვებზე პასუხი და ჩაიწერეთ რეგულში.

სიკო წერილს . . . . .

. . . . . დგას.

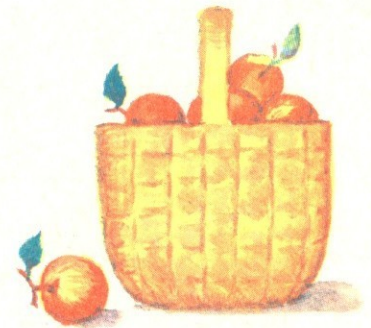
დავალება

1. შეავსეთ წინადადებები და წაიკითხეთ ხმაძალდა.
2. ჩაწერეთ ეს წინადადებები რვეულში და ხაზი გაუსვით წ ბგერის სიტყვებს.

მზარეულები

ცირამ დაფცქვნა კარტოფილი
 გაუცრია კატოს ფქვილი,
 გიას მიაქვს წყალი,
 მზია რეცხავს მწვანის.

წერილი ბებოს

მე პატარა ნუგზარი,
 ბებოს წერილს ვუგზავნი
 ეთერს,
 თამარს,
 და გელას

სალამს ვუთვლი სუყველას.
 მე ხომ წერა არ ვიცი,
 ვკარნახობ და კახა სწერს,
 გოცნით თქვენი ნუგზარი
 და გილოცავთ ახალ წელს!

წი — წი
 წი — წი

წიწილავ!
 გული არ გამიწვრილო,
 როცა აქეთ მოფრინავ,
 არასოდეს იწივლო!

* * *

წია. წია!
 წია. წია. წიწილა.
 წია-წია პაწია:
 წვიმა მოდის არ გცივა,
 ფეხზე რომ არ გაცვივა?

ალათასა — მალათასა
 ბებია წნავს კალათასა
 ლამაზ ფერებს ავლებს ხაზად,
 წკნელს აწოდებს მარდად ზაზა.

ძეგობრები

საქმიანობს თინა,
 ეხმარება ზურა,
 თინა რეცხავს სარეცხს
 და ზურიკო წურავს.

ბოლოცეცხლა

ყმაწვილებო, გეტყვით ეხლა,
 რად დამარქვეს ბოლოცეცხლა,
 ალისფერი რომ მაქვს ბოლო,
 თითქოს ცეცხლი მეკიდება,
 თითქოს ცეცხლით ვიწოდე,
 ამიტომაც „ბოლოცეცხლა“
 დამარქვეს და მიწოდეს.

ღ რ უ ბ ლ ი ს ს ა ც რ ი

— წვიმა ცრის.
 — რასა ცრის?
 — წყალსა ცრის.
 — რა საცრით?
 — ღრუბლითო!
 ღრუბლები ამბობენ:
 — ყვავილებს ვუვლითო!

მილოცვა

პაწაწინა თენგიზმა
დიდი, ღია ბარათით
ადრე დილით დედის
მიულოცა რვა მარტი!

რებუსი

ფისომ გახსნა ამან 10,
იქ რა ეწყო? — კვერცი 10,
დაამტვრია სწრაფად თ10თ,
დააყოლა ლიმონ 10.

წარწერა წყაროზე

ნუ აამღვრევ
წმინდა წყაროს,
მწყურვალისკენ
მიწანწყარობს.

ზღვა და ლალი

პირველად რომ ზღვა იხილა
პაწაწინა ლალიმ,
— „დიდი წყალი!“ — დაიყვირა,
გაუბრწყინდა თავალი.

დავალება

გადაიწერეთ ლექსები და ისწავლეთ ზეპირად

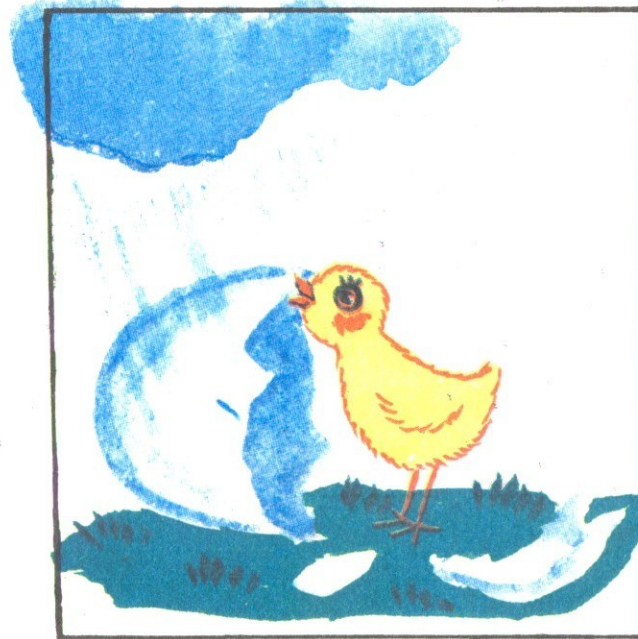

ტუკ, ტუკ დაუკაკუნა კვერცხს
წიწილამ და გამოტეხა.
უპ, რა კარგია გარეთ.

ქართული
ენების ცენტრი

ამ დროს წვიმა წამოვიდა.
წია, წია, ეს რა ყოფილა?!
მთლად დავსველდი,

წავალ, ისევ თეთრი სახლი
დამიფარავს, აბეზარა წვეთებისაგან.

კაკაბი

წითელ ფერით, ნისკარტით,
წითლად მორთულ საკაბით,
კავკასიის ქედებზე,
ცხოვრობს ბევრი კაკაბი.

დილით

ნინომ თვალი გაახილა.
გაეხარდა, რომ არ წვიმდა,
მზიანი დლით მოხიბლული
საწოლიდან წამოფრინდა.

ზღვასთან

ზღვისკენ მირბის მურია,
„ჰამ, ჰამ, როგორ მწყურია!..
უჰ, რა ცუდი წყალია,
წვეთიც აღარ დალია.

მზია და წიწილები

— წია, წია, მოდიტ წიწილებო,
დაგიყრით საკენკს, დაგაპურებთ —
ამბობს პატარა მზია და
ფეტვის მარცვალს უყრის
ღუნღულა წიწილებს.

წუნია

სულ წუწუნებს
წუწუნებს...
დედას სადილს უწუნებს,
მამას წალებს უწუნებს,
ბებოს წინდებს უწუნებს,
მისი დაწუნებული
გამოუხრავთ წრუწუნებს,
სადაც არის წუნია —
მოთქმა და წუწუნია...
ტირია და წუნია
ცრემლით გაწუწულია.

არ მცალია

მართლაც სასაცილოდ
აპრებია კუდი,
არ ცილდება ლიას
პაწაწინა კნუტი,
— მიავ,
— მიავ,
— მიავ,

გაიძახის მუდამ.
სულ ფერება უნდა,
სულ გართობა უნდა.
კი არ დაუტუქსავს
ტკბილად უთხრა ლიამ:
— კაბას ვაუთოვებ,
და არა მცალია.

გ ა მ ო ც ა ნ ა ბ ი

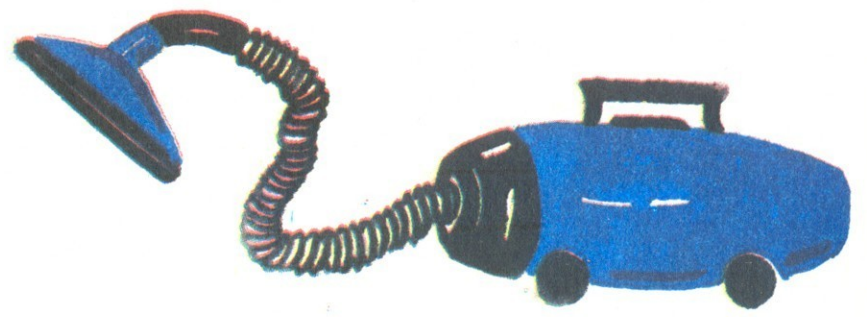
ნაწვიმარზე ამოვდივარ
და ცაღფესზე სწორად ვდგები,
ქოლგა მუდამ მიტომ მხურავს,
რომ სულ წვიმას ველოდები.

მე ვინა მეავს აბა, ცაღი,
ხორთუმი მაქვს საოცარი,
რაც ვიპოვე გადავსანსლე
არ მოძინდა ეღთი წამი.

არც ფეხი აქვს, არც ენა,
მოწანწკარებს თავქვე ნელა.

ერთი ხელი, ერთი თავი,
თავზე თმები უთვალავი;
დარბის თავი, დატრიალებს,
აზრიალებს, აზრიალებს.

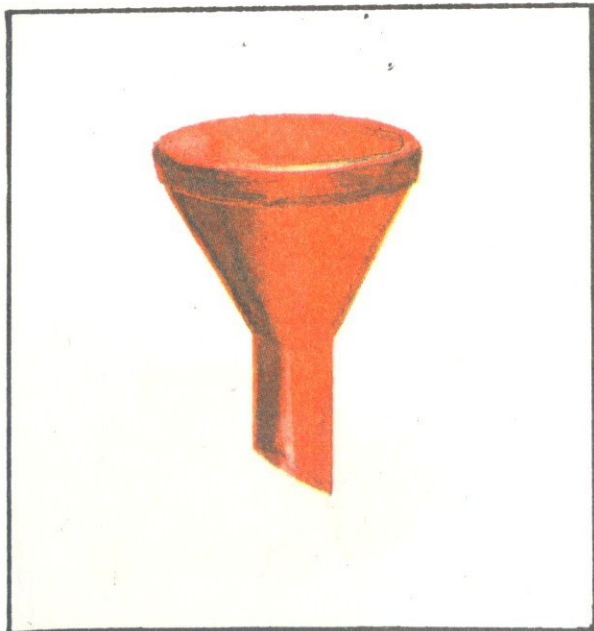
• აფი •

• • •

ქერა

• • ბრი

• • • ლი

• • ხვი

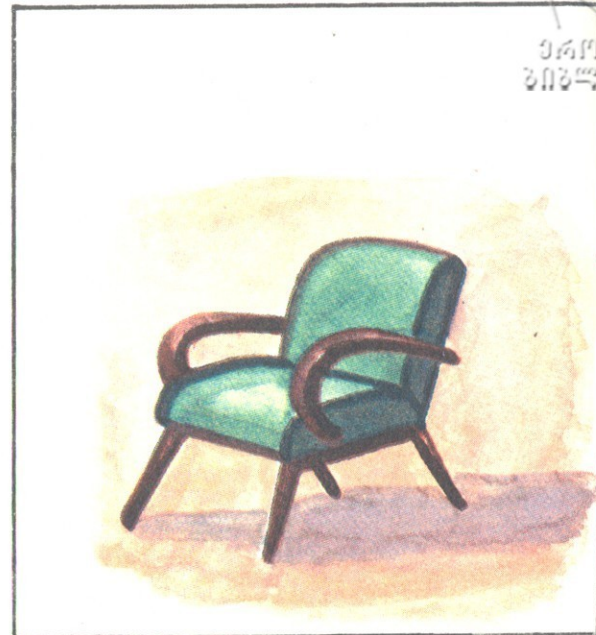

ეურ . . ნი

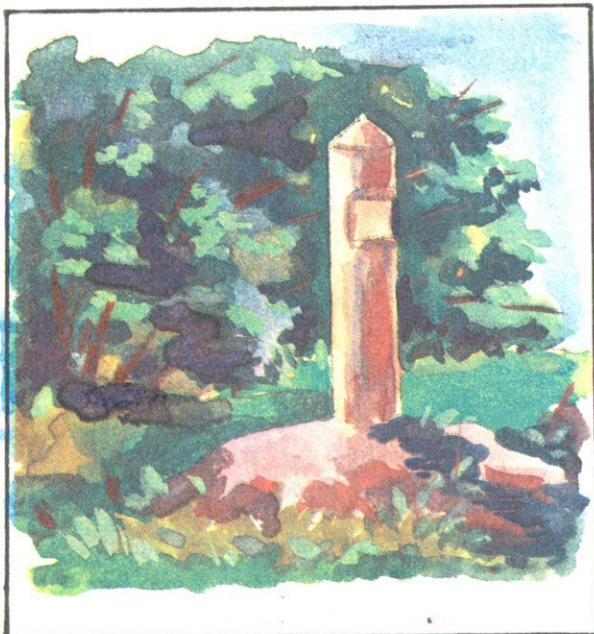
ხან . . რი

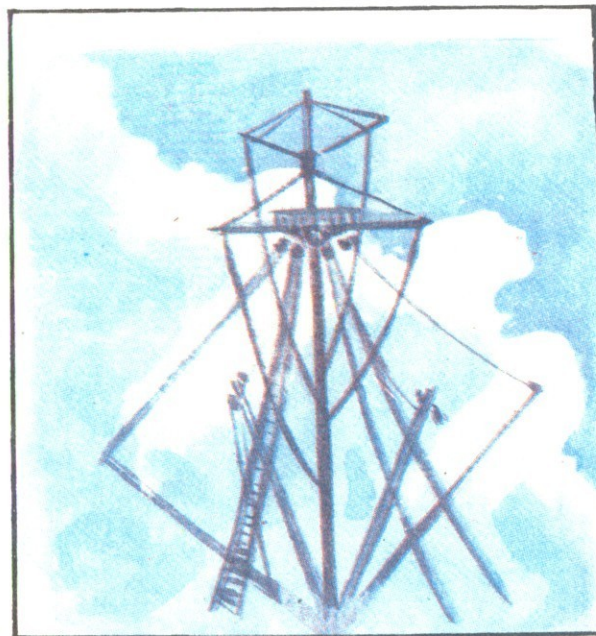
სავარ . . ლი

კორ . .

ბო . .

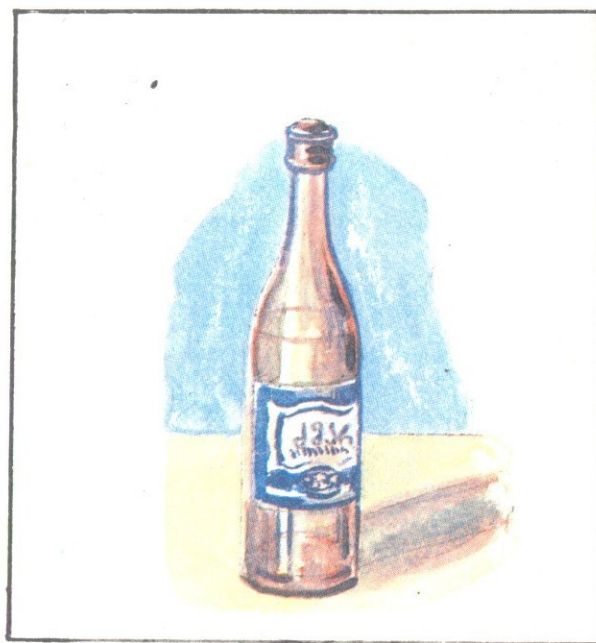

სნ . .

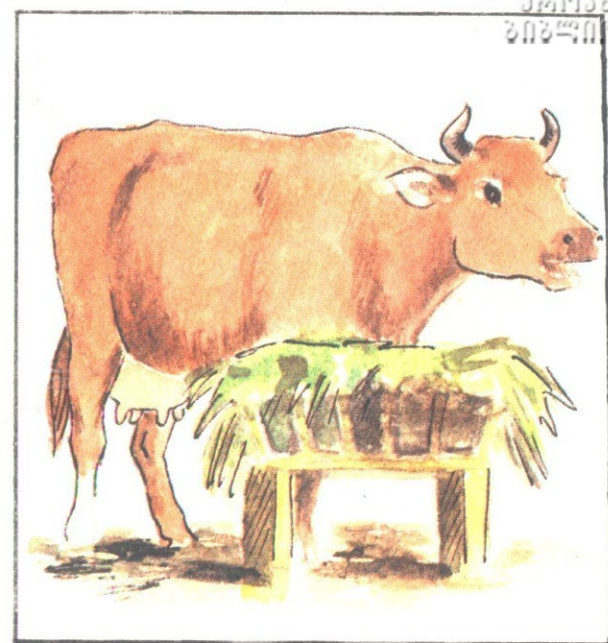

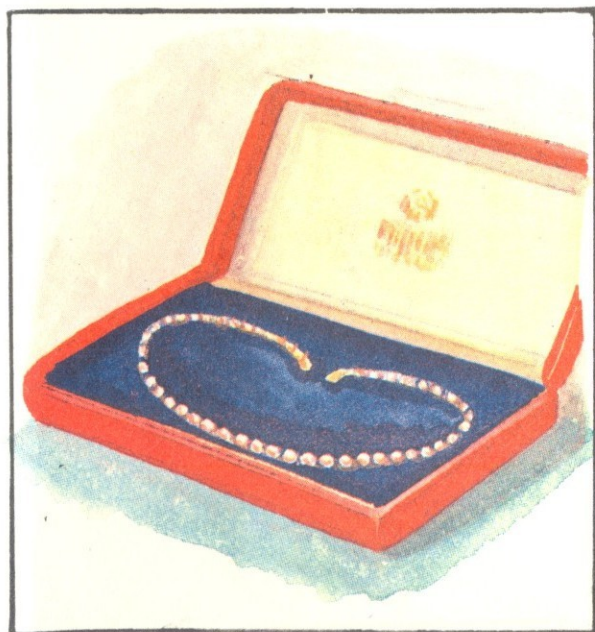
.....

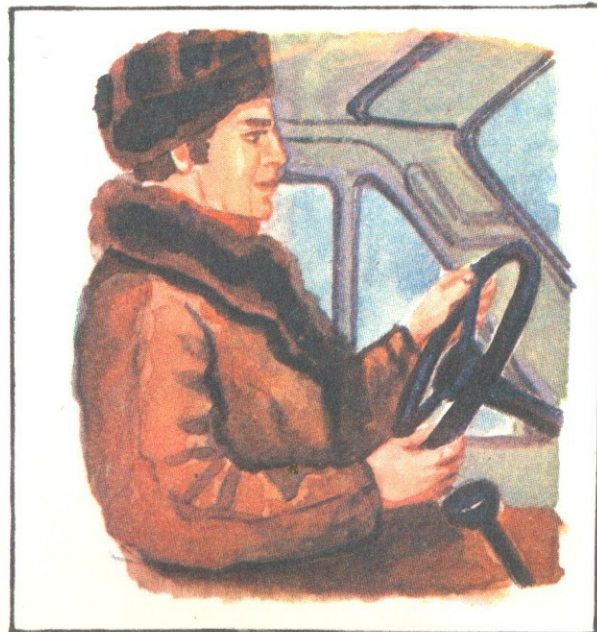
ძვარი

... ხა

ძვივი

ძვლოლი

ძხა

დავალება

1. რას ხედავთ ამ სურათზე?
2. გამოიგონეთ ძ ბერის შემცველი რამდენიმე სიტყვა.
3. განსაზღვრეთ ძ ბერის ადგილი ამ სიტუაციაში.
4. შეადგინეთ ეს სიტუაცია მოძრავი ანბანით.

დავალება

1. შეავსეთ სიტყვები და წაიკითხეთ ხმამაღლა.

. მ ა

. ამთარი

გრ . ნობა

გრ . ელი

რ . ე

. ამბარა

. მობა

ნა . ვი

. ნ ა

. ვიადი

ღრ . ობა

მე . ებარი

. უ ა

გ ა . აფსული

. ღვენი

საკინ . ე

ბუ . უ

. უთხი

გამ . ლე

მ . იმე

ძ . ლი

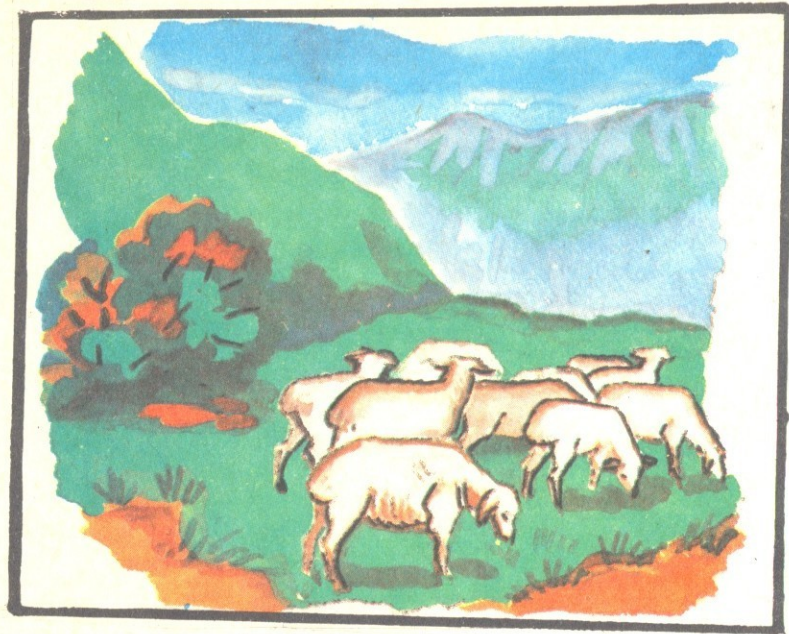
გუ . გუსი

მ . აღე

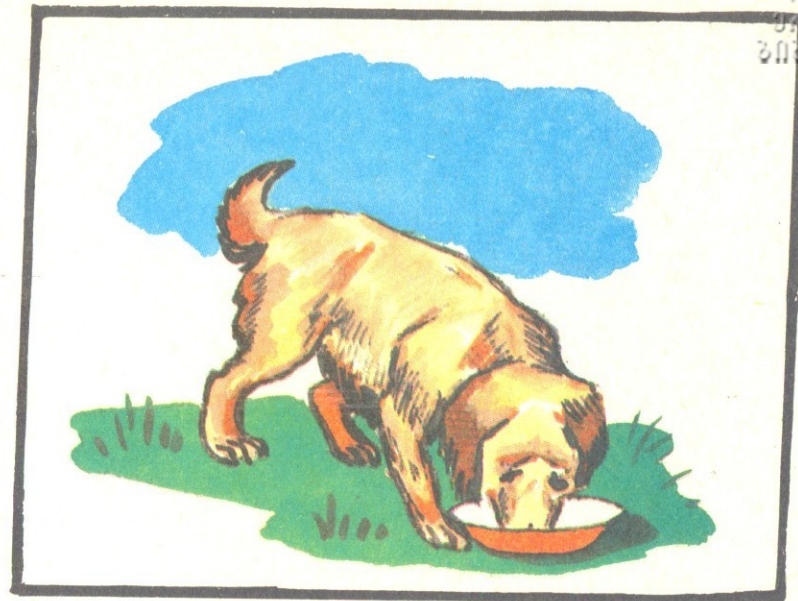
კვან . ი

2. ამ სიტყვების გამოყენებით შეადგინეთ მარტივი
 წინადადებები.

ცხვრის ფარა მოვს.

ძალი რძეს თქვლევს.

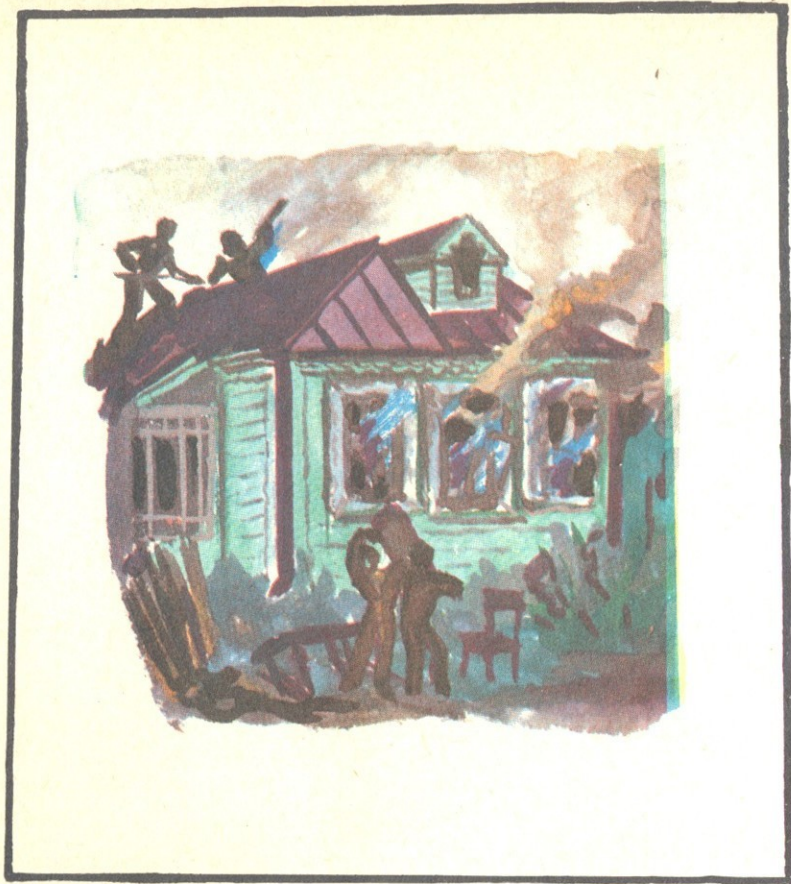

ბებია ძროხას ბალახს აძლევს.

სულიკოს სძინავს.

სახანძარი

სახლს ცეცხლი წაეკიდა. სახანძრო
რაზმი გამოიძახეს. მეხანძრეები
სწრაფად მოვიდნენ.

ზაზა კარგად ძერწავს. მან პლასტელინისა-
გან წიწილა გამოძერწა.

ძია ნიკო

ძია ნიკო სავარძელზე ზის და წიგნს კითხულობს.
წიგნი ძალზე საინტერესოა.

ძიძია გვირილებს რწყავს. მას ძალიან
შუკარს ევაჟილები.

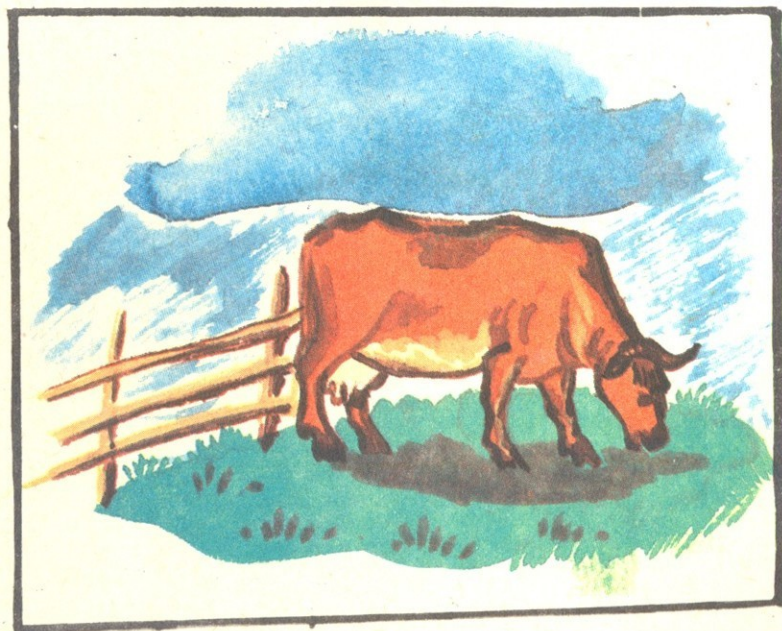

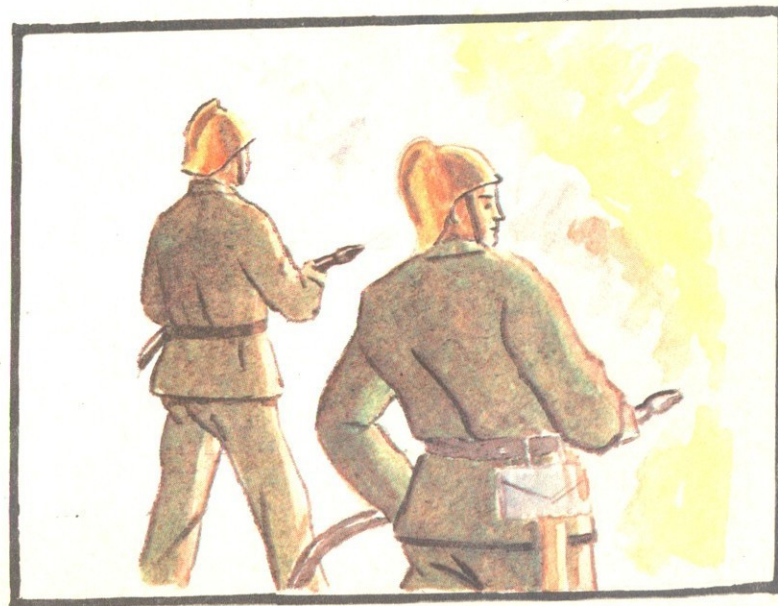
კატა და ძაღლი დაძმობილდნენ.

ზეინაბი ძროხას წველის.

ძროხა ბაღას მოვს.

მესანძრეები ხანძარს აურობენ.

მერცხალი

ბევრი ზღვა გადმოიარა,
დიდი მანძილი დაფარა,
იგი პირველი მოვიდა
და გაზაფხული გვახარა.

გაზაფხული

ბუნებამ გამოიღვიძა,
ადგა, გაცოცხლდა მკვდარიც,
ძლივს საამური დამეცა
ცივი, ციური ცვაობა.

თოვლი დამდნარა მთაზედა,
ხეებზე მოჭყეფს ღვარია,
იქით არაგვი აყვირდა,
აქეთ ბანს აძლევს მტკვარია,

ციუვი

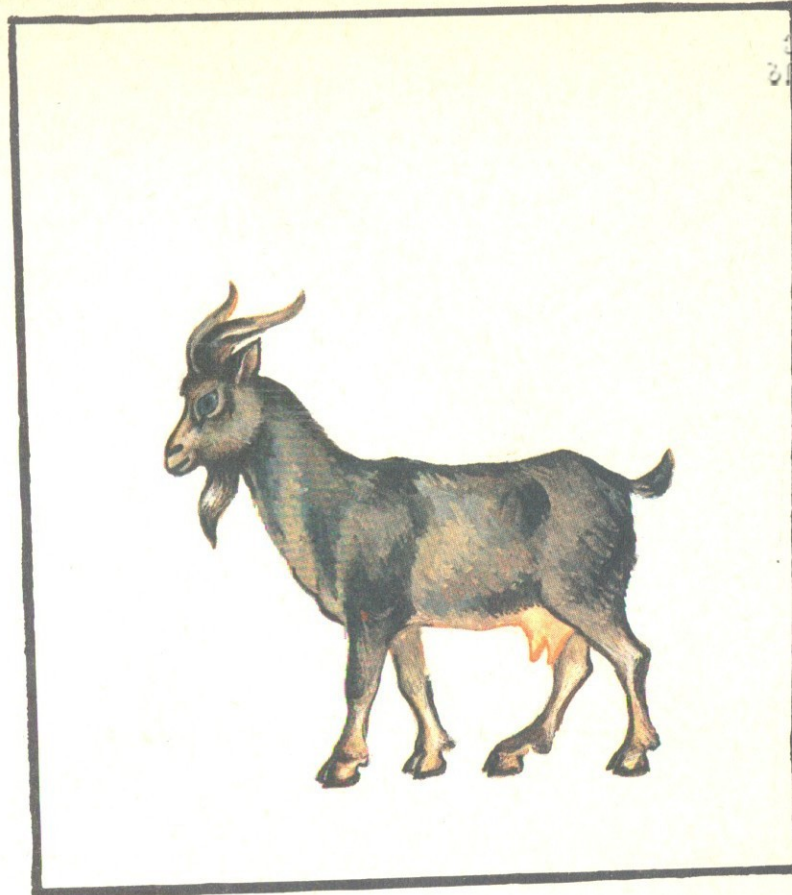
ნეტავ რა სურს,
რას დაეძებს,
ციუვი პაწაწინა,
მთელ ღღეს დაბტის ხიდან ხეზე.
ლამეც ხეზე სძინავს.

იძინებუნ გვირილები

ძილი ნების!
 ძილი ნების!
 ძილი გულის საყვარელს!
 იძინებუნ გვირილები,
 ეძინებათ პატარებს.
 ცა ვარსკვლავებს აციმციმებს —
 წყნარი ღამე იქნება...
 ის, ვინც ადრე დაიძინებს,
 ადრე გაელვძიება.

ციცქნა გოგო

ციცქნა გოგო პაწაწინა,
 აღარ ტირის, როგორც წინათ.
 დედოფლები დააწვინა
 მზია, ცირა, ცაცა, ცინა,
 მიალაგა მერე ბინა
 და თვითონაც დაიძინა.

თ ს ა

წვერცანცარა თხა
 კლდისა ძირას დგას
 ყურებს აპანტურებს,
 იყურება ძირს,
 ნეკერს აკნატუნებს
 ივსებს ძუძუს რძით.

გაზაფხული

გაზაფხული დადგა. ბუნებამ გამოიღვიძა. აყვავდა ია-
ენძელა. აკაცია. მოფრინდნენ წეროები.

დედას ეხმარება

ზინა მკვირცხლი გოგონაა. ის დედას ეხმარება: თავის
ძმას, ზურიკოს გაურეცხა მაისური და წინდები.

101-114
3
303 9.110133

